PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb postale I gruppo - Cena 35 lir

Leto XVIII. - Št. 264 (5348)

TRST, petek 23. novembra 1962

Od včeraj opolnoči ustavljene sovražnosti na vsej indijsko-kitajski meji

Indijske čete se utrjujejo na novih položajih - Ni še znano, kdaj in kako bo Indija odgovorila na kitajske zahteve, ki jih je bila že večkrat zavrnila Vse kaže, da Kitajci nimajo namena zapustiti indijsko ozemlje

NOVI DELHI, 22. — Predsednik indijske vlade Nehru je sporočil v parlamentu, da so boji na meji prenehali. To je izjavil v svojem odgovoru na zadevno vprašanje. Rekel je: «Po polnoči, in morda še pred polnočjo, ni bilo spopadov med indijskimi in kitajskimi silami.»

Predstavnik indijskega ministrstva za obrambo je izjavil, da vlada na fronti zatišje. Zvečer je izjavil, da so se indijske čete na vzhodnem sektorju meje, ki so se bile umaknile iz Valonga, utaborile v Hajulangu, 130 kilometrov od Valonga v dolini Lohit. Na vprašanje, ali so indijske čete dobile ukaz, naj ustavijo boje, je predstavnik odgovoril: «Ukazi so tajni in jih ni mogoč razkriti nikjer.» Dodal je, da vlada še vedno proučuje vprašanje ustavitve sovražnosti s indijske strani. Izjavil je tudi, da od preteklega polnoči ni bilo več bojev v bližini letališča Tezpur, ki je še vedno v indijskih rokah.

Indija ni še uradno odgovorila na kitajske predloge, zdi pa se, da so tudi indijske čete dejansko ustavile ogenj. Ker je kitajska vlada sporočila, da se bodo kitajske čete začele od 1. decembra dalje umikati na položaje, na katerih so bile novembra 1959, ni izključeno, da bo preteklo še nekaj dni, preden bo indijska vlada sporočila svoje stališče.

Vse indijske stranke, razen komunistične, so objavile včeraj skupno izjavo, ki pravi med drugim: «Prepričani smo, da ponudba za ustavitev sovražnosti, ki so jo postavili Kitajci, ni nič drugega nego ena njihovih običajnih spletk z namenom, da sejejo zmedo in vznemirjenost v naši narodni fronti. Prepričani smo, da se vlada ne bo dala prevarati po tej spletki in bo še dalje krepila vojsko. Želimo, da vlada zagotovi, da se bo strogo držala politike, ki jo je parlament jasno nakazal v resolucijah, ki so bile soglasno odobrene.»

Kakor znano, kitajski predlog za umik na položaje, na katerih so bile čete novembra 1959, ni nov. Nehru je tudi 14. novembra zavrnil kitajski predlog od 24. oktobra, naj bi spor rešili na tej podlagi. V svojem odgovoru je Nehru izjavil, da Indija ne bo nikoli sprejela tega predloga, naj bodo posledice kakršne koli, in naj bo borba še tako dolga in težavna. V pismu je Nehru dalje izjavil: «Če kitajska vlada res misli to, kar trdi glede vzpostavitve položajev od novembra 1959 na obmejnem področju, bi njihov umik s teh položajev in vzpostavitev položajev, na katerih so bile indijske čete septembra 1962, mnogo bolje rešil vprašanje premirja, spričo dejstva, da bi bila večja razdalja med položaji obeh vojska, in poleg tega ne bi ta rešitev škodila tradicionalni mejni črti na centralnem in zahodnem sektorju in tudi ne Mac Mahonovi črti na vzhodnem sektorju. Minimum, kar se lahko stori, da Indija lahko upošteva pogajanja, je sporazum, na podlagi katerega naj se vzpostavi stanje, kakršno je bilo na meji pred 8. septembrom 1962.»

Sicer pa že današnje sporočilo kitajskega obrambnega ministrstva kaže, da nameravajo Kitajci iskati izgovore za nove napade. Sporočilo se glasi: «Kitajske obmejne čete so na svojo pobudo ustavile ogenj na vsej kitajsko-indijski meji včeraj opolnoči. Kitajska vlada upa, da bo indijska vlada pozitivno odgovorila na to pobudo, in je dala ukaz svojim vojakom, naj pokažejo zmernost. Ta zmernost se je pokazala danes, ko niso streljali na dve indijski letali, ki sta leteli nad kitajskim ozemljem blizu jezera Spangur; kitajske čete povsod sledijo od blizu premikom indijskih sil, ki jih imajo pred seboj.»

Indijske čete so pripravile svojo novo obrambno črto blizu Missamari severno od Težpura in ob začetku doline v državi Asam, da zadržijo vsak morebitni nov kitajski napad.

Nehru je nocoj skupini mladih predstavnikov Rdečega križa izjavil, da bo vojna s Kitajsko «dolga in bo lahko trajala leta». «Sovražnik je na naši zemlji in nam grozi,» je dodal Nehru in pripomnil: «Toda Indija se ne bo dala ustrahovati po teh grožnjah in je pripravljena na največje žrtve, da vzdrži in zmaga.»

Angleški filozof Bertrand Russell je pozval kitajsko vlado, naj umakne svoje čete na položaje, na katerih so bile 8. septembra letos. Ta poziv vsebuje Russellovo tretje pismo Cuenlaju.

V Novi Delhi je danes prišlo britansko odposlanstvo, ki ga vodi podtajnik za odnose s Commonwealthom. Ta je izjavil, da je prinesel posebno pismo Mac Millana za Nehruja. Dodal je, da so prišli, da vidijo, kaj Velika Britanija lahko stori za pomoč Indiji. Zvedelo se je, da bo tudi minister za Commonwealth Duncan Sandys odpotoval v nedeljo v Novi Delhi, kjer se bo razgovarjal s predstavniki indijske vlade tako o kitajsko-indijskem sporu, kakor tudi o sporu s Pakistanom zaradi Kašmirja.

V Novi Delhi je prišlo tudi ameriško odposlanstvo, ki ga vodi državni podtajnik za Daljni vzhod Averell Harriman. Na vprašanje, kakšna je ameriška reakcija na kitajske predloge, je Harriman odgovoril: «Ni nobene reakcije; najprej hočemo vedeti, kakšna je reakcija indijske vlade.» Istočasno je prispelo v Novi Delhi tudi prvo ameriško prevozno letalo «C-130» s tehniki za vzdrževanje drugih dvanajst velikih prevoznih letal, ki bodo prispela jutri. Letala bodo prevažala čete in oskrbo za račun indijske vojske.

Včeraj je tunizijski predstavnik v OZN Tajeb Slim izročil Nehruju Burgibovo pismo. Novi Delhi bo zapustil danes ali jutri in verjetno bo imel s seboj Nehrujev odgovor Burgibi.

Danes so javili, da so aretirali glavnega tajnika indijske komunistične stranke. V vsej državi so aretirali okoli 350 komunističnih voditeljev med tistimi, ki odobravajo kitajski napad.

Pa tudi članek pekinškega «Ljudskega dnevnika» kaže, da Kitajci vztrajajo pri svojih namerah, da ne zapustijo indijskega ozemlja. List javlja, da so se sovražnosti ustavile, poroča dalje, da se bodo kitajske čete od 1. decembra dalje začele umikati na položaje, dvajset kilometrov za položaji, na katerih so bile 7. novembra 1959. List izreka «upanje», da bo Indija «takoj in pozitivno odgovorila na kitajsko pobudo», in našteva naslednje točke:

1. Kitajska nima nobenih ambicij po indijskem ozemlju in ne bo nikoli zasedla niti pedi indijskega ozemlja. Obrambne operacije, ki so jih začeli Kitajci, nimajo nobenega namena spremeniti s silo meje in še manj zasesti indijsko ozemlje.

2. Kljub dejstvu, da so Kitajci zavrnili oborožene napade indijskih čet, se Kitajci nimajo za zmagovalce in ne postavljajo nobene nerazumne zahteve ali pogojev, ki bi lahko škodovali dostojanstvu Indije.

3. Stalno stališče kitajske vlade je bilo v prid mirne rešitve.

4. Kitajska je socialistična in miroljubna dežela, ki se zvesto drži petih načel miroljubnega sožitja. Vedno upamo, da bomo živeli v prijateljstvu z našo sosedo Indijo, in absolutno nasprotujemo, da bi obe državi prijeli za orožje. Da se prijateljsko reši spor, je Kitajska pripravljena nuditi dokaz velikodušnosti in dati koncesije. Toda kitajsko ljudstvo ni šibko in ne bi moglo biti prevarano. Nikoli ne bo popustilo pred oboroženo grožnjo in ne bo nikoli opustilo svojih načel in tudi ne bo dalo neomejenih koncesij.»

List nadaljuje: «Podaljšanje in razširitev kitajsko-indijskega obmejnega spora bi pripeljali do brezkončnih nesreč za Indijo. Perspektiva, da bi se imperializem ZDA vmešaval v sedanji spor je še posebno resna.

Mislimo, da bo indijska vlada resno proučila to vprašanje. Upamo, da bodo indijske oblasti v skladu z interesi indijskega ljudstva, afriško-azijske solidarnosti in svetovnega miru pozitivno odgovorile na važne sklepe kitajske vlade. Upamo dalje, da med ustavitvijo sovražnosti in umikom kitajskih čet ne bodo Indijci napadali ali obnovili svojega napredovanja do dejanske nadzorstvene črte na vzhodnem sektorju in da ne bodo odklonile svojega umika s položajev na centralnem in zahodnem sektorju in tudi ne bodo prekoračile teh črt, da zasedejo položaje, na katerih so bile pred 8. septembrom. Če bi se dogodilo kaj takega, kakor je izjavila indijska vlada 21. novembra, si Kitajska pridržuje pravico odgovoriti zaradi zakonite obrambe, in indijska vlada bo odgovorna za vse hude posledice, ki bi nastale.»

Težpur v Indiji — Skupina indijskih beguncev čaka na splavu, da jih prepelje čez reko Bramaputro. Zaradi kitajskega napada in napredovanja globoko na indijsko ozemlje je na tisoče ljudi zapustilo domove

ZDA ukinile stanje pripravljenosti za svoje strateške bombnike

Komentar moskovske «Pravde» - Razgovor U Tant - Lechuga

WASHINGTON, 22. — Ameriški departma za obrambo je včeraj javil, da so ukinili posebno stanje pripravljenosti za ameriške strateške bombnike. Departma je javil, da je bilo od 22. oktobra, ko se je začela blokada Kube, približno 90 odstotkov od 600 bombnikov B-52 z dolgim dosegom in od 1000 bombnikov s srednjim dosegom v posebni pripravljenosti, da bi bilo odletijo v 15 minutah.

Normalno je samo 50 odstotkov strateškega letalstva v takem stanju pripravljenosti. Razen tega je v normalnem času 30 bombnikov nastano v zraku in so pripravljeni na napad, medtem ko je bilo med krizo stalno v zraku mnogo večje število letal. Več letal B-47s, ki so bila razmeščena po raznih civilnih letališčih, se bo vrnilo v svoja oporišča.

Mornarica je javila, da je sodelovalo pri blokadi Kube 183 ladij s skupno 85.000 mož. Te ladje so operirale na fronti 3300 kilometrov. Največ pa je bilo hkrati v akciji petdeset ladij. Včerajšnje sporočilo, da je bilo ladij v akciji ko je Kennedy sporočil konec blokade, se je nanašalo tako na ladje, ki so bile premenjene na svoja operacijska področja, kakor na ladje, ki so se vračale z akcije.

V New York je kubanski predstavnik v OZN Lechuga imel včeraj razgovor s tajnikom OZN U Tantom.

Moskovska «Pravda» objavlja dolg uvodnik, v katerem pravi, da mirna rešitev na karibskem področju pomeni «zmago razuma, da je doseglo vse človeštvo nad agresivnimi silami napada».

List pravi dalje, da je rešitev «rezultat medsebojno sprejemljivega kompromisa med ZDA in SZ», in dodaja, da se je «še enkrat metoda pogajanj uveljavila kot najzanesljivejša pot za spopad o nerešenih vprašanjih».

List nadaljuje: «Kubanska vlada ni popustila pred nespametnimi zahtevanji ameriških militaristov in v interesu kubanske suverenosti in miru in mednarodne varnosti prispevala, da je prišlo do mirne rešitve vprašanja. Zato je tudi ameriškim napadalnim krogom odvzeta vsaka pretveza za vzdrževanje napetosti in za napad na Kubo».

Zatem pravi list, da je ta rešitev jasno pokazala, da se «v sedanjem razmerju sil na mednarodnem področju vojna lahko prepreči». «Svet se je ponovno prepričal, da je miroljubno sožitje med državami edino pametno načelo, ki ga je treba uveljaviti v mednarodnih odnosih».

Na koncu pravi list, da je dokončna rešitev krize sedaj odvisna od tega, ali bodo ZDA spoštovale obveznosti, da ne bodo napadle Kube.

Umrl je Renê Coty

LE HAVRE, 22. — Bivši predsednik francoske republike Rene Coty je umrl danes ponoči zaradi srčne kapi. Umrl je v svojem stanovanju v Le Havru, kjer je živel, odkar je zapustil predsedniško palačo. Coty je imel več dni influenco in je umrl med spanjem.

Coty je postal predsednik republike 6. januarja 1954 kot naslednik Vincenta Auriola. Pravne študije je končal leta 1902 in je postal advokat. Leta 1908 je bil izvoljen za občinskega svetovalca v Le Havru. V prvi vojni je bil prostovoljec in je bil odlikovan. Leta 1919 je bil izvoljen za pokrajinskega svetovalca, leta 1923 pa je postal poslanec kot pripadnik republikanske zveze. 13. decembra 1930 je bil imenovan za podtajnika v notranjem ministrstvu, toda čez nekaj mesecev je odstopil.

Oktobra 1930 je bil izvoljen za senatorja. 10. julija 1940 pa je glasoval z večino poslancev za izredna pooblastila maršalu Petainu. Toda čez nekaj tednov se je odrekel vsaki politični dejavnosti in je zavrnil predloge višijske vlade, naj bi prevzel nekatere upravne funkcije. V letih 1947 in 1948 je bil minister za obnovo, januarja 1949 je postal podpredsednik republiškega sveta. 17. decembra 1953 je bil po desetih glasovanjih izvoljen za predsednika republike. 13. maja 1958 je Coty po številnih razgovorih z de Gaullom zahteval od parlamenta, naj sprejme de Gaulla kot predsednika republike. 29. maja je znova pozval parlament «naj se obrne na najbolj slavnega od Francozov v trenutku, ko sta v nevarnosti domovina in republika». S tem je prenehal biti predsednik in s tem se je tudi končala doba četrte republike.

Coty se je nato umaknil v Le Havre, toda bil je izvoljen za člana ustavnega sveta. V tem svetu je bil med glavnimi nasprotniki postopka, ki ga je uvedel de Gaulle za referendum 28. oktobra. Leta 1959 je bil izvoljen za člana francoskega inštituta (akademija za moralne in politične znanosti).

Pogreb pokojnika bo v torek zjutraj.

Petletni prehodni režim v Jemenu

KAIRO, 22. — V intervjuju listu «Al Gumhurja» je predsednik jemenske republike general Salal izjavil, da bo imel Jemen pet let prehoden režim in v tem času bo imel vso oblast svet revolucije. Po petih letih pa bo ljudstvo samo izbralo, kakšen politični režim naj se uvede.

Jemenski minister za predsedniške zadeve je ob povratku z obiska v SZ in ČSSR izjavil, da bo Sovjetska zveza poslala v kratkem vojaške strokovnjake v Jemen.

Agencija Srednji vzhod poroča, da so egiptovski padalci odbili pozikus infiltracije iz Saudove Arabije na jemensko ozemlje. Napadalci so imeli velike zgube. Na področju Sade v Jemenu so saudski napadalci zgubili nad 400 mož med vojaškimi operacijami.

Tri železniške nesreče

KAIRO, 22. — Dvajset ljudi je bilo ubitih, devet pa ranjenih pri trčenju med avtobusom in vlakom, do katerega je prišlo včeraj v Damanmokru na nekem križišču na progi, ki veže Kairo z Aleksandrijo.

BUENOS AIRES, 22. — Pri železniški nesreči v pokrajini Tucuman 1200 kilometrov severnozahodno od Buenos Airesa je zgubilo življenje deset potnikov, 50 pa jih je bilo ranjenih. Vlak je vozil s preveliko hitrostjo na delu proge, kjer so bila v teku popravila. Zaradi tega se je iztirila lokomotiva s štirimi vagoni. Potniki so bili povečini bolivijski delavci, ki so šli na delo na plantaže sladkornega trsta v pokrajini Tucuman.

LUKSEMBURG, 22. — Tovorni vlak, poln železne rude je zavozil v avtobus in ga dobesedno prerezal na dvoje. Dvajset potnikov je bilo ranjenih in od teh so jih odpeljali deset v bolnišnico. Vlakovodja je najhuje ranjen.

CAPETOWN, 22. — Med incidenti, ki so nastali davi v Paarlu blizu Capetowna, je bilo ubitih nad osem črncev in dva Evropejca. Razen tega so bili hudo ranjeni trije belci in pet črncev.

Rapacki pri Titu

Jugoslovansko - francoska gospodarska pogajanja

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 22. — Predsednik republike maršal Tito je sprejel danes v Beli vili na Brionih poljskega zunanjega ministra Rapacka in njegovo soprogo ter ostalane poljske delegacije. Na sprejemu so bili navzoči z jugoslovanske strani državni tajnik Koča Popović s soprogo, podpredsednik izvršnega sveta Hrvaške Stefan Krajačić, generalni tajnik predsednika republike Bogdan Crnobrnja, jugoslovanski veleposlanik na Poljskem Fran Kočevar s soprogo in drugi jugoslovanski visoki funkcionarji. Po sprejemu sta predsednik Tito in njegova soproga zadržala svoje goste na kosilu.

Poljski zunanji minister Adam Rapacki in ostali člani njegovega spremstva, ki so danes zjutraj prispeli z vlakom v Pulj, so si pred obdom na Brione ogledali ladjedelnico «Uljanik», ki gradi za poljske ladjedelnice Diesel-motorje. Popoldne, po vrnitvi z Brionov, pa so si gostje ogledali Arenzej in ostale znamenitosti mesta, kjer je narodne revolucije in razvoja borbe istrskega ljudstva za priključitev Istre k Jugoslaviji.

Poljski zunanji minister Rapacki se vrne jutri v Beograd, kjer bo nadaljeval razgovore s Kočo Popovićem.

Francosko-jugoslovanska gospodarska pogajanja, ki so se začela pred dnevi v Beogradu za sklenitev novega trgovinskega sporazuma, ki naj bi zamenjal trgovinski sporazum iz leta 1960, so doslej normalno potekala, tako da se pričakuje, da se bodo uspešno končala prihodnji teden. Obojestranska želja je, da bi nov trgovinski sporazum prispeval k razširitvi trgovinskega in gospodarskega sodelovanja med obema državama. Program bivanja francoske delegacije predvideva tudi obisk Sarajeva, Jablanice in Mostarja, 25. novembra pa se bo začelo v Beogradu zasedanje francosko-jugoslovanskega mešanega odbora za gospodarsko sodelovanje in tehnično pomoč, ki se je zadnjih sestal leta 1961. Zasedanje bo trajalo do 5. decembra.

Zvezni izvršni svet bo nakazal Makedoniji iz svojih sredstev milijardo dinarjev kot prvo pomoč za področje, ki je bilo prizadeto zaradi zadnjih poplav. Zvezni izvršni svet bo skupno z izvršnim svetom Makedonije posebej proučil vprašanje gospodarskih podjetij, ki so huje prizadeta s poplavo, da bi se jim pomagalo s krediti in z drugimi sredstvi.

B. B.

POLITIČNO POROČILO SARAGATA NA 13. KONGRESU PSDI

Politika levega centra je brez alternative Ugodna ocena predloga centralnega odbora PSI

Poročilo voditelja PSDI so pozitivno ocenili Salizzoni, La Malfa in Corona, s pridržki Preti in Ariosto - Amendola: «Liberalno tolmačenje politike levega centra»

RIM, 22. — Danes se je začel v Rimu 13. kongres PSDI, na katerega so bile povabljene vse stranke, razen MSI; svoje predstavnike so poslale tudi druge evropske socialdemokratske stranke. Kongres je pozdravil tajnik socialistične internacionale Carthy. Otvoritve kongresa se je udeležil tudi Fanfani, ki se je zahvalil PSDI za dolgoletno podporo povojnim vladam in mu izrekel priznanje, da je bil prvi pobudnik politike levega centra. Po pozdravnem govoru tajnika rimske federacije Martinija in čitanju pozdravnih brzojavk predsednika socialistične internacionale Andersena, danske, holandske in kanadske socialdemokratske stranke ter podkanclerja avstrijske vlade Pittermana, so zasedanje odložili na popoldne, ko je Saragat prečital svoje poročilo.

Voditelj PSDI se je najprej zadržal na vprašanjih zgodovine italijanske socialdemokratske stranke od leta 1947 (ko se je Saragat odcepil od tedaj enotne socialistične stranke) in zaključil ta del svojega poročila z zatrjevanjem, da so sedaj «zmagali ideali palače Barberini». Nato se je zadržal na gospodarskem in socialnem programu PSDI, glede katerega je navedel naslednje točke: stalen gospodarski razvoj; rešitev sedanje krize v kmetijstvu; odprava brezposelnosti in nepolne zaposlitve; reforma javne uprave; stroga finančna politika in obramba vrednosti lire; razširitev velike socialne potrošnje; odločna politika razširitve javnega šolstva, ljudskega gradbeništva, zdravstva in socialnega skrbstva; uveljavljenje davčne reforme in uresničenje urbanističnih načrtov največjih italijanskih mest. Vse to je moč uresničiti v okviru splošnega gospodarskega načrta, ki naj postane jasen vladni program za prihodnjo legislaturo. Instrumenti tega načrta so nacionalizacija električne industrije, IRI, ENI, hkrati z deželno ureditvijo države.

Glede politike levega centra je Saragat dejal, da jo volivci pozitivno ocenjujejo in da krepi PSDI, hkrati pa da povzroča zmešnjavo v KPI, ker polarizira okrog sebe vedno večje množice delavstva. Glede PSI je Saragat ponovil že znano stališče: soglaša s kritikami določenih negativnih plati politike Zahoda, pod pogojem, da se hkrati prizna tudi kar je «bistveno pozitivnega v atlantskem zavezništvu», ki temelji na «solidarnosti med demokracijami Zahoda in na trdnem prijateljstvu med Italijo in ZDA».

Saragat je ugodno ocenil predlog centralnega odbora PSI o sporazumu med KD, PSDI, PRI in PSI za vso prihodnjo legislaturo, ker razvoj politike levega centra vodi nujno k vedno tesnejšemu sodelovanju med temi strankami in s tem k sodelovanju PSI v vladi. Toda tako sodelovanje predpostavlja jasne in v bistvu enotne poglede tako na vprašanja notranje kot zunanje politike, «zlasti v odnosih do KPI v notranji politiki, in v odnosih z velikimi demokracijami in ZSSR v zunanji politiki».

Kar zadeva mednarodni položaj, je Saragat dejal, da je glavna boleča točka Berlin; realistično gledano, je moč to vprašanje rešiti s priznanjem zahodnega Berlina in njegovih zvez z Zahodom, kar zadeva SZ pa s priznanjem sedanjih meja in obstoja Vzhodne Nemčije. Danes je že moč postaviti tudi vprašanje «svobode španskega naroda», ki ga duši fašistična diktatura. Obsodil je napad Kitajske na Indijo (ki je njena nevtralnost ni zavarovala pred napadom, kar predstavlja «zgovoren opomin za vse narode sveta»), in obžaloval veto ZDA proti sprejemu Kitajske v ZN, zaradi česar ZN ne morejo izreči niti moralne obsodbe tega napadalnega dejanja.

Glede bližnjih političnih volitev spomladi prihodnjega leta je Saragat dejal, da je nadaljnji razvoj politike levega centra odvisen predvsem od nadaljnje okrepitve PSDI, ker bi to prispevalo, po njegovem mnenju, tuči k okrepitvi avtonomistične linije PSI.

Po poročilu Saragata so odložili zasedanje na jutri, ko se bo začela diskusija o tem poročilu.

Pozitivno oceno Saragatovega poročila so dali La Malfa, odv. Orsello (tajnik gibanja «Liberalna demokracija») in Salizzoni (KD). Preti je le izjavil, da se v tem poročilu zrcali stališče tajništva stranke glede razvoja politike levega centra. Tudi Ariosto (levica PSDI) je izrazil svoje pridržke glede političnega dela tega poročila. Corona (PSI) je dal sicer pozitivno oceno, kar zadeva utrditev in nadaljnji razvoj politike levega centra, ker je Saragat izključil možnost neke druge politične alternative, vendar pa je poudaril, da obstajajo razlike v «zgodovinski in politični oceni, ki ustrezajo razlikam v ideoloških stališčih obeh strank». Amendola (KPI) pa je dejal: «Saragat je obrazložil volilni program PSDI, za katerega se zdi, da potrjuje domnevo predčasnih volitev. Ta program nakazuje restriktivno tolmačenje politike levega centra; tolmačenje, ki ga ni moč smatrati za socialistično in niti za reformistično, pač pa — rekel bi — za liberalno, če bi ta izraz, v italijanskem političnem življenju, ne pomenil konservativno.»

V poslanski zbornici so danes razpravljali o popravkih, ki jih je senat vnesel v zakon o nacionalizaciji električne industrije; zaključili so splošno razpravo o teh popravkih, razpravo o posameznih popravkih pa bodo nadaljevali v torek. Jutri parlament ne bo zasedal, ker je navada, da ne zaseda, ko je v teku kongres neke stranke.

Adenauer bo «pomladil» svojo vlado

BERLIN, 22. — Kancler Adenauer je prišel danes v zahodni Berlin s posebnim ameriškim letalom. Spremljala sta ga podkancler Erhard in načelnik demokristjanske parlamentarne skupine Brentano. Na letališču je goste sprejel zahodnoberlinski župan W. Brandt.

Adenauer je v zahodnem Berlinu predsedoval delu izvršilnega odbora svoje stranke. V začetku je kancler podal poročilo o notranji in zunanji politiki svoje vlade.

Po zasedanju izvršilnega odbora so objavili uradno sporočilo, v katerem je rečeno, da je svoboda tiska «življenjske važnosti za demokracijo». Dalje pravi poročilo, da zvezno državno pravdništvo in vrhovno sodišče v Karlsruhe, ki sta vodila zadevo v aferi «Spiegel», «uživata zaupanje nemškega ljudstva». Poročilo dodaja, da nihče ne bo veljal za krivega, dokler ne bo njegova krivda dokazana. Vendar pa «je potrebno razumevanje, ko se v okviru zakona sprejemajo odločni ukrepi, da se pojasnijo primeri aktivnega in trajnega izdajstva in korupcije». Na koncu se vodstvo stranke zahvaljuje kancleerju za njegova prizadevanja, in nedavno tudi v Washingtonu, «da se zajamči varnost zvezne republike, svoboda Berlina in pravica do samoodločbe za vse Nemce».

Voditelj demokristjanske stranke Dufhues je na tiskovni konferenci izjavil, da nameava Adenauer «pomladiti» vlado, in je pripomnil, da «pri mladosti ne gre samo za vprašanje let». Glede umika Adenauerja iz vlade pred potekom sedanjega mandata, ki so ga postavili liberalci kot pogoj za sestavo koalicijske vlade, je Dufhues izjavil, da po razpustitvi koalicije se demokristjani ne čutijo več vezani na sporazum, ki je bil sklenjen za koalicijo.

DANES

Z ustavitvijo blokade okoli Kube je bil storjen važen korak k nadaljnji pomiritvi. Še posebej je treba poudariti, da je do tega koraka prišlo po dolgih potrpežljivih razgovorih med Washingtonom in Moskvo, med katerimi sta obe strani sprejeli kompromis. To tudi poudarja moskovska «Pravda», ki pravi, da se je znova pokazalo, da je moč še tako hude spore rešiti s pogajanji. Sledila je ukinitev sovjetskih izrednih vojaških ukrepov in na drugi strani ukinitev stalne izredne pripravljenosti ameriških bombnikov. Če se bo tudi odslej pokazala dobra volja, lahko rečemo, da ta sporazum odpira pot za nove sporazume tudi drugih spornih vprašanjih.

Tudi indijsko-kitajski spor je vzbudil v svetu mnogo zaskrbljenosti, saj se je bila na meji med obema državama začela prava vojna. Po včerajšnjem kitajskem sporočilu so danes tako v Pekingu kakor v Novem Delhiju javili, da so sovražnosti včeraj dejansko prenehale in da se Indijci utrjujejo na novih položajih za primer novih kitajskih napadov. Znano je namreč, da Kitajci vztrajno zahtevajo precejšnji del indijskega ozemlja, o katerem trdijo, da je kitajsko. Zato je potrebno še počakati, da se vidi, kakšni so pravi kitajski nameni. Indijska vlada ni še odgovorila na kitajske predloge; znano pa je, da je take predloge že večkrat zavrnila. Vsekakor bo vse odvisno od nadaljnjih korakov Kitajcev, ki že grozijo, da «se bodo branili», če bi skušali Indijci spet zasesti indijsko ozemlje, s katerega bi se Kitajci eventualno umaknili po 1. decembru, kakor napovedujejo. Znani angleški filozof Bertrand Russell je poslal Čuenlaju novo pismo, s katerim ga poziva, naj odredi umik kitajskih čet na položaje, na katerih so bili 8. septembra letos, kakor to zahteva indijska vlada kot pogoj za pogajanja.

Dolgo časa so prodajali «mleko» v katero so mešali tudi sodo

Aretirana sta bila dva od treh krivcev - Računajo, da so v zadnjih mesecih vrgli na trg nad pol milijona litrov potvorjenega mleka

NEAPELJ, 22. — Oddelek neapeljske policije, ki ima nalogo preprečevati sleparijo z živili in potvarjanje živil, je odkril velikopotezno potvarjanja mleka. Kakor so sami krivci priznali, je to potvarjanje trajalo nad dva meseca, toda domnevajo, da je trajalo še mnogo več časa. Računajo, da so v zadnjih treh mesecih potvarjalci vrgli na trg za potrošnjo nad pol milijona litrov potvorjenega mleka.

Krivci so: 57-letni Salvatore Di Guida, stanujoč v Chiaianu blizu Neaplja, in njegova sinova Vittorio in Tobia.

Policija, ki je zvedela za nedovoljeno dejavnost omenjenih, je krivce dolgo zasledovala, dokler ni te dni obkolila njih posestva in vdrla v notranje prostore. Tu so zaplenili večjo količino mleka, zavojev sode; v bližnji jami pa so našli dva bazena ,v katerih je bilo 2.000 litrov potvorjenega mleka, ki je bilo pripravljeno, da ga odpeljejo na trg. Našli so tudi dva kamiona, na katerih je bilo 1.000 litrov potvorjenega mleka in nekaj steklenic z raznimi kemijskimi preparati.

Ugotovili so, da je na vsakih 1.000 litrov tako imenovanega mleka, ki so ga potvarjalci pošiljali v mlekarno ali drugam na trg, bilo samo 25 odstotkov čistega mleka, ostalih 75 odstotkov pa je bila voda, ameriško mleko v prahu, mlečna krema in soda «Solway».

Dva od krivcev so takoj pripili, medtem ko se tretji skriva. Nocoj je državni pravdnik odredil, naj se pripor za Vittoria in Tobio spremeni v zapor. Odpeljali so ju v jetnišnico v Poggioreale. Prijavili so ju sodišču na podlagi člena 440 kazenskega zakonika, ki se tiče potvarjanja in kvarjenja živil. Člen predvideva kazen od treh do desetih let zapora za vsakogar, ki potvori živila, tako da postanejo nevarna za zdravje. Preiskovalni sodnik je takoj odredil, naj se dvignejo vzorci potvorjenega mleka, da se odredi nova analiza. Vzorce so dvignili že takoj, ko so odkrili sleparijo in so prav na podlagi prve analize odredili spremembo pripora v aretacijo.

Tiskovni urad neapeljske občine je nocoj objavil sporočilo, v katerem pravi, da mleko, ki ga dobivajo v neapeljski centrali, najprej skrbno analizirajo v občinskem in pokrajinskem laboratoriju. Če ni mleko primerno za prehrano, ga zavrnejo. Poročilo pravi, da so v razdobju od januarja do oktobra zavrnili skupno 750.000 litrov mleka, od katerih samo v oktobru 150.000 litrov. V zbirališču Chiaiano, kjer je Guida skrbel za zbiranje mleka in dobavljanje mlekarni, so v zadnjih mesecih zavrnili 54.933 litrov mleka, tako da je mlekarna znižala dobave iz tega kraja od 19.000 na 15.000 litrov dnevno. Poročilo dodaja, da je prav zaradi velike količine zavrnjenega mleka policija uvedla preiskavo.

Iz kraja Ittiri v pokrajini Sassari poročajo, da so sprejeli v bolnišnico nekaj oseb, ki so se zastrupile s pokvarjenim mlekom. Baje so bili v tem kraju še drugi podobni primeri zastrupitve. Oblasti so odredile dvig vzorcev v mlekarni, da jih analizirajo.

Prepovedana zdravila

RIM, 22. — Ministrstvo za zdravstvo je zaradi možnosti škodljivih posledic zdravilskih specialitet, v katerih je «Fenil-metil-tetra-idro-ossazina» (med katerimi je tudi preparat, ki se prodaja pod imenom «Preludin»), odredilo prepoved prodajanja in začasno zaplembo teh specialitet. To so odredili v pričakovanju, da se o zadevi izreče vrhovni svet za zdravstvo.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 10, najnižja 6.9, ob 19. uri 9.4; zračni tlak 1012.4 raste, veter zahodnik 5 km, nebo oblačno, 43.3 mm dežja, morje mirno, temperatura morja 13.8 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, PETEK, 23. novembra Klemen
Sonce vzide ob 7.14 in zatone ob 16.28. Dolžina dneva 9.14. Luna vzide ob 3.01 in zatone ob 15.04
Jutri, SOBOTA, 24. novembra Janez

OKREPITEV NA PROGAH JADRAN-SREDNJI VZHOD

Splavitev nove ladje družbe «Adriatica»

«Palladio» bo imela svoje matično pristanišče v Trstu Voziti bo začela verjetno še letos

Tržaški sedež državne pomorske družbe «Adriatica» je v zadnjem razdobju že okrepil redne pomorske zveze po Jadranskem morju in proti vzhodnim predelom Sredozemskega morja. Za potrebe teh prog bodo splavili v nedeljo v ladjedelnici v Anconi moderno motorno ladjo «Palladio», ki bo imela matično pristanišče v Trstu. Botrica nove ladje bo Dora delle Fave, soproga podtajnika predsedstva vlade.

Značilnosti nove ladje so naslednje: največja dolžina 110.60 metra, največja širina 15 metrov, višina do glavnega mostu 8.60 m, grez ob polnem tovoru 6.37 m. Ladja bo imela 4200 bruto registrskih ton in bo razvijala ob povprečnem tovoru brzino 16 milj na uro. Gradili so jo pod nadzorstvom italijanskega pomorskega registra in «American Bureau of Shipping» in bo v najvišjem razredu za prevoz suhega tovora in to vključno nevarnega in škodljivega tovora kot utekočinjeni plini.

Na ladjo bodo lahko naložili 3700 ton tovora v pet skladišč, ki bodo imela skupno kapaciteto 5382 kubičnih metrov, poleg tega pa bodo celice hladilnika imele zmogljivost 206 kubičnih metrov. Za običajna nakladanja in razkladanja bosta služili dve dvigali z zmogljivostjo 50 ton in osem z zmogljivostjo 8 ton, poleg tega pa dva vitla z zmogljivostjo 2.5 tone. Vsa skladišča bodo opremljena z napravo, ki bo zagotavljala nespremenjeno stopnjo vlage, v vseh prostorih za posadko pa bo urejena naprava za umetno klimo.

Ladja bo imela vgrajen motor Diesel vrste Burmeister et Wain 9 50 VTBF, ki ga bo zgradila ladjedelnica v Anconi in ki bo imel devet cilindrov. Motor bo ob 175 obratih na minuto razvijal največjo moč 5270 konjskih sil, medtem ko bo ob običajni vožnji razvijal 4750 konjskih sil. Predvideno je, da bo ladja pričela voziti kmalu, saj jo bodo splavili skoro dokončno izgrajeno, tako da bo verjetno do končana še letos.

Razširitev odseka «Napoleonske ceste» pri vhodu na Prosek

V zvezi s členoma 4 in 5 zakona od 25. junija 1865 št. 2359 o razlastitvi zemljišč zaradi javne koristi sporoča županstvo vsem prizadetim, da je pri generalnem tajništvu občine v Ul. Rettori 2-I na ogled prošnja občinske uprave, s katero namerava doseči, da se razširitev «Napoleonske ceste» pri vhodu na Prosek proglasi za javno koristno, tako da postanejo ustrezna dela nujna in neodložljiva. V teku 15 dni po objavi tega obvestila v vestniku zakonskih objav pokrajine, si lahko vsakdo ogleda prošnjo in priloge, ki so tudi položene na generalnem tajništvu. Morebitne pripombe glede tega dela, ki je v načrtu, je treba predložiti v omenjenem roku.

Odbor industrijcev, ki gravitirajo k Jadranskemu morju, je razpisal natečaj za univerzitetne diplomske naloge za akademski leti 1962-1964. Natečaj predvideva nagrade v skupnem znesku 2 milijona lir. Diplomske naloge se morajo nanašati na industrijski razvoj področij, ki gravitirajo k Jadranskemu morju in na vpliv pomorskega prometa.

Prihod brazilske gospodarske delegacije

Danes prispe v Trst gospodarska brazilska delegacija, katero vodi dr. Herminio Tissiani, predsednik brazilskega inštituta za bor. V Trstu so predvideni razgovori z raznimi gospodarskimi operaterji, ki so zainteresirani pri trgovini z lesom.

Tedenska zapora lokalov

Tajništvo Slovenskega gospodarskega združenja ponovno obvešča svoje člane gostilničarje, ki želijo tedensko zaporo lokala, da je ta popolnoma prostovoljna in naj se ne razburjajo če dobijo vabilo Združenja (Associazione commercianti esercenti pubblici esercizi) s sedežem na Borznem trgu št. 3, ker to združenje nima pravice, da jih kamorkoli vabi.

1. dec. otvoritev akademskega leta

Akademsko leto tržaške univerze bodo slovesno odprli v petek 21. decembra popoldne. Slovesnosti se bo udeležil tudi minister za javno vzgojo Gui.

CIKLUS ANTIFAŠISTIČNIH PREDAVANJ V MILJAH

Italijansko odporniško gibanje od leta 1943 do leta 1945

Predaval je prof. Moncalvo, ki pa ni govoril o osvobodilni borbi pri nas

Kakor je bilo napovedano, je sinoči v dvorani «Matteotti» v Miljah prof. Moncalvo predaval o «Italijanskem odporniškem gibanju od leta 1943 do 1945» Govornik je začel s 25. julijem 1943 in je dejal, da so neposredni padec fašističnega režima povzročili ljudje, ki niso imeli nobenih vezi z drugimi strankami ali gibanji. Monarhija se je hotela rešiti s tem, da bi se ločila od fašizma, fašistične skupine pa so hotele rešiti fašizem z odstranitvijo Mussolinija. Tudi 8. september, ko so italijanske vojaške sile položile orožje, ni bil plod političnih sil, pač pa Badogliove vlade. Na opazko nekega poslušalca, češ da so že pred padcem fašizma v Italiji delovale razne politične skupine, ki so prispevale k padcu fašizma, je govornik dejal, da julija 1943 v Italiji niso bile razmere dozorele, da bi lahko prišlo do splošnega upora. Delovale so, kakor so pač mogle, protifašistične sile, toda niso imele tedaj še zadostnega vpliva na prebivalstvo, ki je bilo dezorientirano. V tem so uspele le med uporniškim gibanjem. Ceprav je fašistična stranka štela leta 1943 nad štiri milijone svojih članov, se ob padcu fašizma ni dvignil nihče v obrambo Mussolinija.

Italijansko odporniško gibanje se začne že 9. septembra 1943, ko se je italijanska vojska zrušila. Po osvoboditvi Mussolinija in proglasitvi neofašistične republike so se ostanki fašizma združili ponovno z Nemci in nadaljevali z represalijami. V južni Italiji so oživele razne stranke, v severni Italiji pa je začel delovati CLN. Prebivalstvo se je povsod odzvalo pozivu CLN in tako je prišlo do večjih in manjših uporov v raznih mestih. V severni Italiji so se organizirale prve oborožene skupine, ki so delovale brez večje povezave, dokler ni bilo ustanovljeno v prvi polovici leta 1944 vrhovno poveljstvo partizanskih enot. Medtem je v največjih mestih v severni Italiji prišlo do velikih stavk, Nemci so pobijali prebivalstvo in požigali vasi, da bi strli upor. Govornik je omenil pokol v Fosse Ardeatine, v Marzabottu, požig vasi v Piemontu, v Venetu in Benečiji. Nato je omenil, da je znani proglas generala Alexandra pred začetkom zime pomenil hud udarec odporniškemu gibanju, ker so Nemci to izrabili za večje napade na partizanske enote, vendar partizani niso poslušali Alexandrov poziv, naj se vrnejo domov do spomladi, in so kljub velikim žrtvam nadaljevali svojo borbo.

Aprila in maja 1944 so predstavniki italijanskega odporniškega gibanja imeli stike z odporniškimi gibanji sosednih držav, razen z avstrijskim. Leto 1944 je bilo za partizansko gibanje v Italiji najbolj trdo, kljub temu pa so se množile partizanske enote z vedno večjo podporo prebivalstva, zlasti delavcev, ki so nadaljevali s svojimi stavkami. Dokaz vloge in veljavnosti italijanskega odporniškega gibanja, je pripomnil govornik, je dejstvo, da so partizanske enote osvobodile 100 italijanskih mest in vasi že pred prihodom zavezniških čet. Osvobodilno gibanje je tudi utrdilo bratstvo med Italijani in drugimi narodi, saj so se v Italiji borili z italijanskimi partizani pripadniki drugih narodnosti.

Po osvoboditvi so mnogi borci imeli vtis, da so se zaman borili, ker ni prišlo do uresničitve take državne strukture, za katero so se borili. Odporniško gibanje je italijanskemu ljudstvu vrnilo zaupanje v samega sebe, mnoge Italijane je prisililo, da so si izprašali vest, doseglo je narodno osvoboditev in demokratično ureditev, ki jo jamči ustava, ter je dalo jamstvo za socialno preureditev, za katero pa je treba še nadaljevati borbo, tako da bodo vsi državljani imeli enake pravice.

Govornik se ni dotaknil osvobodilne borbe na našem področju, ker bo o tem govora na prihodnjih predavanjih.

● Tržaško županstvo sporoča, da so končali obnovitvena dela v prostorih šolskega vrtca v Ul. Donadoni št. 28 ter da so v ponedeljek 19. t. m. vrtec zopet odprli.

Tat v kurniku

Agenti komisariata javne varnosti pri Sv. Soboti so aretirali in prijavili sodišču 38-letnega Ivico Naga, ki se bo moral zagovarjati zaradi večkratne tatvine. Ivica, po rodu iz Hrvaške, je 5. oktobra pobegnil ilegalno čez mejo, pa se je kmalu lotil nečednega posla, ki ga je zdaj spravil v zapor. Pretekli torek je 48-letni Vito Lovrečič iz Ul. Revoltella 62 odšel na posestvo svojega očeta, da bi krmil piščeta. Kar obstal je, ko je v velikem kurniku zagledal neznanca brez leve roke, ki je z desno roko lovil in grabil preplašena piščeta. Nag je vdrl s silo v kurnik in podrl vrata, da bi lahko opravil svoj posel. Lovrečič ni stal križem rok. Krepko ga je zagrabil in držal, dokler niso prišli agenti omenjenega komisariata, ki so ga odpeljali na zaslišavanje.

Nag je povedal, da je ilegalno prekoračil mejo pri Lazaretu. Zdelo se mu je nepotrebno, da bi se prijavil policiji, in je za svoje bivališče izbral hleve in kurnike v tržaški okolici. Denarja ni imel, pa ga tudi ni potreboval, vendar ni bil lačen. Privoščil si je odlično hrano in je v ta namen kradel, zdaj tu, zdaj tam, zajce in piščeta, zlasti pri Sv. Soboti.

Neznanci so verjetno ponoči obiskali vilo, ki si jo 48-letni Giovanni Rinaldi iz Istrske ulice 34 gradi blizu železniške postaje pri Miramaru. Odnesli so dežnik, dva para čevljev, hlače, srajco in jopič, ki jih je tam imel dr. Rinaldi. Razen tega so še odnesli hlače, dva para volnenih nogavic in dežni plašč, ki sta jih tam pustila dva delavca.

Prav tako so malopridneži obiskali hišo v Ul. Diaz 7, ki jo sedaj rušijo. S ponarejenimi ključi so odprli pisarno, iz katere so odnesli 17 pip, 30 kg svinčenih cevi in grelec za kopalnico.

Tov. Aniti in Niku Skamperle se je rodil sinček Igor.

Prosvetno društvo «Slavko Skamperle» jima ob tej priložnosti prisrčno čestita in želi obilo sreče.

Slovensko gledališče iz Trsta

priredi V NEDELJO 25. t. m. ob 18. uri V DVORANI NA STADIONU «PRVI MAJ»

Luigi Pirandello

«ČEPICA S KRAGULJČKI»

in

«PATENT»

Predstava zadnjič v Trstu.
Cene znižane.

Razstava Getulia v «La Cavana»

V Galeriji «La Cavana» v Ul. Cavana št. 1 posredujejo tržaškemu občinstvu vedno le umetnostne stvaritve najnovejših struj, pogosto pa tudi najbolj drzne, kot na primer ponovno sedaj. Sinoči se je namreč predstavil v tej galeriji Tržačanom mladi Getulio, ki je po rodu iz bližnjega Vidma, ki pa je, kljub svojih 23 letom obšel že vrsto mest doma in v tujini.

Getulio razstavlja kakih 15 del, ki pa jih nekako ne moremo všteti med slikarstvo, vsaj v njegovem prvotnem smislu ne. Vendar pa bo o tem spregovorila kaj več strokovna ocena, mi pa otvoritev razstave le beležimo in javnost vabimo, da si jo ogleda.

Razna obvestila

PD «Ivan Cankar» bo priredilo v dneh 30. 11. in 1. 12. turnir v briškoli in trešetu. Turnir bo v večernih urah. Vpisnina za pare 200 lir. Zmagovalci bodo prejeli nagrade in diplome.

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo «Ivan Cankar» vabi na zanimivo predavanje s predvajanjem barvnih diapozitivov, ki ga bo imel Mario Magajna s tematiko: «Finska v slikah in besedah». Predavanje bo v soboto 24. t.m. ob 20.45 v društveni dvorani v četrtem nadstropju.

V društvenih prostorih so tudi kino predstave v sobotah ob 18. uri ter v nedeljah od 10. do 11. ure.

Redno posluje v tretjem nadstropju društvena knjižnica v nedeljah od 10. do 11. ure.

Vsako nedeljo so v društvenih prostorih «Plesni popoldnevi» od 16. ure dalje. Poskrbljeno je za jedačo in pijačo.

Izleti

Izlet SPDT v Kranjsko goro. V soboto in nedeljo 8. in 9. decembra bo dvodnevni izlet SPDT v Kranjsko goro kot izhodišče za ogled Martuljka, za planince in smučarje izlet na Vršič in Mojstrovko.

Vpisovanje in pojasnila v Ul Geppa 9-II. v delovnih urah, **vendar le do vključno ponedeljka 26. t.m.**

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 22. novembra se je v Trstu rodilo 10 otrok, umrlo pa je 10 oseb.

UMRLI SO: 60-letna Giorgina Legat por. Fragiacomo, 51-letni Giovanni Zok, 72-letni Donato Palmieri, 57-letni Alessandro Filippini, 77-letni Romano Clavora, 80-letni Salvatore de Donato, 66-letna Agnese Moar por. Righi, 83-letni Antonio Gerdol, 82-letna Maria Stanic vd. Godina, 46-letni Bruno Bernetti.

NOCNA SLUŽBA LEKARN

Davanzo, Ul. Bernini 4; Millo, Ul Buonarroti 11, Mizzan, Trg Venezia 2; Tamaro-Neri, Ul. Dante 7; Giusti, Ul. Bonomea 93 (Greta).

● Upravni svet državnih železnic, ki se je sestal pod predsedstvom ministra za prevoze Mattarelle, je odobril vrsto sklepov. Med njimi je tudi sklep, ki se tiče prednostne lestvice natečaja za imenovanje pomočnika postajenačelnika v tržaškem železniškem okrožju.

Gledališča

GLEDALISCE VERDI

Danes ob 20.30 za red C v vseh prostorih tretja predstava Puccinijeve opere «Tosca» z Magdo Olivero, Giuseppom Di Stefano, Paolom Silveri jem in drugimi v glavnih vlogah. Dirigent Antonino Votto.

V soboto ob 21. uri za red A v vseh prostorih prva predstava Prokofjevove opere «Zaljubljen v tri oranže», ki bo v Trstu prvič izvajana. Dirigiral bo Claudio Abbado, v glavnih vlogah pa bodo nastopili: Valeria Maricondi, Nelly Pucci, Maria Casula, Rosa Laghezza, Maria Maddalena, Malvina Silvio, Franco Bonisolli, Fernando Jacopucci, Dino Mantovani, Ronald Andrews, Cristiano Dallamangas, James Loomis, Vito Susca. Zborovodja Giorgio Kirschner. Instruktor za mimiko Giancarlo Padoan. Režija Giovanni Poli.

Pri blagajni gledališča se nadaljuje prodaja vstopnic.

TEATRO NUOVO

Prednaročila in prodaja abonmajev za dramsko sezono 1962-63 pri glavni prodajalni vstopnic v Galeriji Protti 2, tel. 36-372, od 8.30 do 12.30 in od 15.30 do 19.30.

Kino

Nazionale 15.00 «La Fayette, mettete due zastavi» (La Fayette una stella per due bandiere). Technicolor. Prescale Audret, Folco Lulli.

Fenice 15.00 «Stirje neapeljski dnevi» (Le 4 giornate di Napoli). Fiorenzo Nannija Loya.

Excelsior 15.30 «Vesolje ponoči» (Universo di notte). Prepovedano mladini.

Grattacielo 16.00 «Nevarni odnosi» (Relazioni pericolose) (Les Liaisons Dangereuses). Prepovedano mladini.

Arcobaleno 15.30 «Seksualnost» (Sessualità). Prepovedano mladini pod 18. letom.

Supercinema 16.00 «Crni viteza» (Duca Nero). Technicolor. Cameron Mitchell.

Alabarda 16.00 «La Rossa». Gloria Albertazzi, Ruth Leuwerik, Rossano Brazzi.

Filodrammatico 16.00 «Macist, najmočnejši gladiator sveta» (Macisste, gladiatore più forte del mondo). Technicolor. Mark Forest, Scilla Gabel.

Aurora 16.30 «Beg iz Zahraina» (Fuga da Zahrain).

Cristallo 16.30 «Sexy svet ponoči» (Mondo sexy di notte). Technicolor. Prepovedano mladini

Garibaldi 16.00 «Gusarji Rdeče reke» (I pirati del Fiume Rosso). Technicolor. Glen Corbett.

Capitol 16.30 «Uporniki iz Samare» (Gli ammutinati di Samar). Technicolor. George Montgomery.

Impero 16.00 «Senilnost» (Senilità). Prepovedano mladini.

Massimo 16.00 «Tajni sokrivec» (Il complice segreto). Stewart Granger, Haia Harareet.

Moderno 16.00 «Luč na trgu» (Lume nella piazza). Technicolor. Olivia de Havilland, George Hamilton. V ponedeljek in torek Cece Dquasto, Anna Maria Moreno v reviji «Zlato dekle».

Astoria 16.30 «Lov na moža» (Caccia al marito). Walter Chiari.

Astra 16.30 «Čudežni meč» (La spada magica).

Vittorio Veneto 16.00 «Nered» (Il disordine). Sammy Frey, Renato Salvatori, Antonella Lualdi, Tomas Milian.

Abbazia 16.00 «Zlodejeva krinka» (La maschera del demonio). B. Steele. Prepovedano mladini.

Marconi 15.30 «Ne ubijaj» (Non uccidere). — Laurent Terzieff, Hildegarda Frank.

Ideale 16.00 «Zeleni delfin» (Il delfino Verde). Lana Turner.

KINO ROSANDRA - BOLJUNEC

predvaja danes 23 t. m. ob 19.30 uri Supercinemascope ferraniacolor film:

«MEČ IN KRIŽ»

(La spada e la croce)

Igrajo:
Yvonne De Carlo, George Mistral, Rosanna Podestà, Massimo Seratox in R. Rory

PRVI DAN KONGRESA TRŽAŠKE FEDERACIJE KPI

Poročilo tajnika prof. Seme o delu in perspektivah tržaških komunistov

Mednarodni položaj - Levi center - Odnosi s PSI - Borba za pravice Slovencev - Analiza občinskih volitev

Sinoči se je v Ljudskem domu v Ulici Madonnina začel drugi kongres tržaške avtonomne federacije KPI, katerega se udeležuje 300 delegatov. Kongres bo trajal do nedelje dopoldne in se bo zaključil z javnim zborovanjem v dvorani kina «Arcobaleno», kjer bo ob 11. uri govoril senator Umberto Terracini, ki prisostvuje kongresu kot predstavnik osrednjega vodstva.

Po izvolitvi predsedstva kongresa in drugih uvodnih formalnostih, sta najprej pozdravila kongresiste in goste člana dosedanjega federalnega vodstva Burlo v italijanščini in Gombač v slovenščini. Med gosti sta bila prisotna tudi predstavnika SKGZ Kosmina in Samsa ter tajnik bivše Neodvisne socialistične zveze tov. Eugenio Laurenti. Tržaška federacija PSI, ki je bila povabljena kot gost na kongres, ni poslala svojih predstavnikov, ampak je poslala brzojavko, v kateri vošči kongresu uspešno delo.

Nato je imel glavno poročilo dosedanji tajnik federacije prof. Paolo Sema o temi «Obračun dela in perspektive tržaških komunistov». Prof. Sema je najprej govoril o mednarodnih dogodkih in prešel nato na vprašanje odnosov med komunističnimi strankami ter obsodil način polemike albanskih komunističnih voditeljev, ki so zašli na pot običajnih žalitev. Dejal je, da se tržaški komunisti dobro spominjajo, kaj se je zgodilo po sporu leta 1948 in poudaril, da si želijo, da bi nikoli več ne prišlo do tega. Do jugoslovanskih tovarišev, je nadaljeval prof. Sema, imajo italijanski komunisti še vedno določene pridržke in prav zato pošiljajo v Jugoslavijo svoje delegacije, ker hočejo proučiti jugoslovanska vprašanja in nadaljevati po tej poti. Nadalje je pozval tržaške komuniste, naj proučujejo novo jugoslovansko ustavo, ker temelji na osnovi pravice ljudstva.

Glede sedanjega levega centra je govornik poudaril, da ga komunisti ocenjujejo po njegovi notranji in zunanji politiki in ne zato, ker v njem sodelujejo socialisti. Po njegovem mnenju je sedanjo vlado vsilil Krščanski demokraciji razvoj italijanske družbe in tudi udarec, ki ga je dobila desnica s porazom Tambronija.

Zatem je prof. Sema govoril o gospodarskih vprašanjih Trsta in dežele. Zagotovil je, da bodo komunisti tudi v okviru dežele odločno branili pravice slovenskega prebivalstva in da se bodo borili proti diskriminacijskemu ravnanju s slovensko manjšino, ki jo državne oblasti delijo na tri dele. «Mi se bomo v deželi borili — je poudaril prof. Sema — da se vsem Slovencem v Italiji priznajo enake pravice, pravice, ki jih uživa na vseh področjih 50 milijonov Italijanov. Zato bomo v najkrajšem času sklicali zborovanje predstavnikov Slovencev iz vseh treh pokrajin v deželi, da skupno proučimo vsa njihova vprašanja.»

Glede volilne kampanje in volilnih izidov je prof. Sema dejal, da so bili komunisti predmet ostrih napadov z vseh strani in zlasti med Slovenci. Kljub temu pa je KPI povečala število slovenskih glasov. Nato je polemiziral z nekaterim bivšimi člani NSZ, ki so vstopili v PSI, češ da so med volilno kampanjo uporabljali neprimerne argumente.

Takoj nato je poudaril, da med KPI in PSI ni prišlo do razbitja odnosov, ampak da se sedaj odpira nova pot sodelovanja, ker se je tudi PSI uveljavila med Slovenci, saj je, po njegovem mnenju, dobila 3000 glasov volivcev bivše NSZ. Glede razpustitve Neodvisne socialistične zveze pa je dejal, da je bilo to pozitivno, obenem pa je popolnoma neupravičeno pripomnil, da je bil čas, da sta izginila ta politična dvoumnost in ta politični anahronizem.

Prof. Sema je zaključil svoj govor s pozivom na kongresiste, naj se še naprej odločno borijo za mir in da je ta borba še bolj nujna v Trstu, ki leži na meji buržoaznega sveta s svetom, kjer je bilo odpravljeno izkoriščanje človeka po človeku, za obrambo pravic slovenske manjšine na osnovi resolucije osrednjega vodstva KPI iz leta 1961, in to ne v obliki izumiranja Slovencev z asimilacijo, ampak za njihov razvoj na vseh področjih življenja, kakor tudi z omogočanjem stalnih stikov s slovenskim narodom v matični državi.

SPOROČILO TAJNIŠTVA PSDI

Dr. Fogher se je odrekel mestu občinskega svetovalca

Tajništvo PSDI sporoča, da je dr. Lorenzo Fogher, ki je bil izvoljen za občinskega svetovalca na listi PSDI, izrazil namen, da ohrani mesto pokrajinskega svetovalca in da se zaradi tega odpove mestu svetovalca v občinskem svetu.

Sporočilo tajništva PSDI pravi, da ta sklep ni bil sprejet zaradi funkcije, ki jo ima dr. Fogher v občinskem uradu za higieno, kateri bi bil tudi pripravljen odpovedati se, temveč zato, ker tajništvo PSDI meni, da bo v okviru upravne politike PSDI lahko bolj koristno opravljal svojo specifično čejavnost v pokrajinskem svetu.

PO ZAGOTOVILIH PODTAJNIKA ARIOSTA

CGIL preklicala stavko gasilcev po vsej državi

Če ne bodo oblasti držale obljub, bo do gasilci stavkali 4. in 5. decembra

Vsedržavni sindikat gasilcev CGIL in sindikat CISL sporočata, da je po proglasitvi stavke gasilcev podtajnik notranjih zadev Ariosto sprejel tajništvi sindikatov. Na sestanku jim je sporočil, da je zakladni minister Tremelloni izdal navodila, naj takoj poiščejo finančna sredstva za kritje izdatkov, ki izvirajo iz zakonskega predloga poslancev sindikalistov Raffaellija, Santija in Quintierija. Ta zakonski predlog št. 1996 se tiče zvišanja stanovanjske doklade ter izboljšanja pokojnin bivših gasilcev.

Sindikata sta vzela na znanje to zagotovilo, toda sta predočila podtajniku Ariostu, da je treba zaradi hudega nezadovoljstva te kategorije izplačati vsaj 50.000 lir predujma vsem gasilcem.

Sindikata sta nato orisala podtajniku tudi druge razloge vznemirjenja in nezadovoljstva kategorije. V zvezi s tem se je podtajnik obvezal, da bo posredoval, da se čimprej sprejmejo ustrezni ukrepi ter da se podrobno proučijo predlogi, ki jih bo v zvezi s tem dal medsindikalni odbor gasilcev (CGIL in CISL).

Vsedržavna sindikata gasilcev sta vzela na znanje izjave podtajnika, vendar sta poudarila, da za sedaj še ni dovolj stvarnih dejstev, da bi se prenehalo mezdno gibanje kategorije. Upoštevajoč vladne obljube pa je CGIL za sedaj prekicala stavko, ki bi morala biti danes in jutri.

Če ne bodo oblasti do 30. t. m. poskrbele za izpolnitev svojih obljub, bosta sindikata CGIL in CISL proglasila stavko 4. in 5. decembra.

Večina stojničarjev je «potujočih», tako da se stalno sele iz mesta v mesto in le redki domačini za Miklavžev sejem zapuste svoje tradicionalne prostore na Ponterošu, nad tržnico s sadjem in zelenjavo in na Trgu Garibaldi ter se presele na Akvedot. Potujoči stojničarji pa so trenutno v Vidmu, kjer menda delajo dobre kupčije in še niso pričeli resneje misliti na Trst. Vendar pa je združenje že do sedaj prejelo nad 50 prijav in med njimi tudi prijavo stojničarja iz Tunisa, ki menda prodaja zelo zanimivo blago. Organizatorji bodo poskrbeli tudi za otroke, za katere bodo uredili pred gledališčem Rossetti vrtiljak, za mlado in staro pa bo urejeno strelišče, ki bo povsem novega tipa.

Skratka, mnogo novosti, da bo tudi letošnji Miklavžev sejem, ki bo od 2. do 9. decembra, zanimiv

Priprave za letošnji Miklavžev sejem

Tudi letos bo v našem mestu tradicionalni Miklavžev sejem, ki ga ureja združenje stojničarjev in ki je vedno naletel na živahen odziv Tržačanov, zlasti otrok. Živobarvne luči, pestre stojnice z razloženim blagom, veselo vpitje, pa tudi živahno prerivanje ustvarjajo živahno vzdušje, domače, nekoliko kričavo, zato pa nič manj prijetno.

Letos se bo moral sejem preseliti, poleg tega pa «skrajšati» zaradi obnovitve tlaka na Akvedotu, tako da se bo pričel tokrat v Ulici Timeus in zaključil na Trgu Volontari Giuliani. Stojničarji bodo uredili pri vhodu in izhodu bogato živopisano razsvetljavo, ki bo takoj ustvarila prijetno in živahno vzdušje. Koliko bo stojnic z raznim blagom prisotnih, ni mogoče sedaj reči, saj se njih število giblje iz leta v leto in so do sedaj zabeležili rekord 320 in najnižje število 280.

PROF. MONTESI V TRŽAŠKEM NOVINARSKEM KROŽKU

Moderna urbanistika in zaščita spomenikov in naravnih lepot

Pomen ohranitve palače «Reinelt» za ohranitev arhitektonske celovitosti kanala

V tržaškem novinarskem krožku je sinoči predaval prof. Pio Montesi, predsednik tržaške sekcije «Italia Nostra», o nekaterih vprašanjih, ki zadevajo varstvo in ohranitev pokrajine, spomenikov in karakteristike mestnega okolja, zlasti v zvezi s pospešenim ritmom moderne urbanistike.

Potem ko je predavatelj prikazal cilje, ki si jih je zastavilo združenje v vsedržavnem merilu od svoje ustanovitve leta 1955, je prešel na obravnavo nekaterih značilnih tržaških vprašanj, med njimi v prvi vrsti na obravnavo vprašanja zgradbe «Reinelt», ki je bila zgrajena ob kanalu in na vogalu Ul. Trento ob koncu 17. stoletja. Letos junija je bila vložena prošnja, da bi zgradbo, ki ima tri nadstropja, porušili in na njenem mestu zgradili 26 m visoko sedemnadstropno stavbo. Občinska gradbena komisija je prošnjo z večino glasov potrdila in staro hišo bi nedvomno podrli, če se po raznih intervencijah ne bi temu uprlo pristojno ministrstvo, ki je dalo svoj veto.

Predavatelj je nato poudaril, da hiša «Reinelt» sama na sebi nima posebne zgodovinske vrednosti, toda spada v arhitektonsko okolje okoli Trga Ponterošo, ki bi ga moderna palača vsekakor pokvarila. Posledica bi bila, da bi se sčasoma porušile še ostale stare zgradbe in palače, kar pa bi prineslo nepopravljivo škodo. Zato je treba po predavateljevih besedah gradnje novih hiš oziroma rušenje starih obravnavati v sklopu podrobnega regulacijskega načrta, ki ga mora pripraviti občina, in pri čemer mora upoštevati vse kriterije, predvsem pa zgodovinske, umetniške, gospodarske in tehnične.

Končno je predavatelj poudaril nujnost ohranitve in valorizacije tržaškega Krasa in obale. Ugotovil je, da je ozemlje, ki obdaja mesto, izredno majhno, tako da je bolj podobno parku, ki služi oddihu in zabavi tržaškemu prebivalstvu. Prav je, da se na tem področju razvija turizem, toda paziti je treba, da se ohranijo naravne lepote, ki vse bolj izginjajo. Zato bi bilo umestno, da bi bodoče gradnje urejali medobčinski urbanistični načrti ali pa nekak načrt o zaščiti naravnih lepot in narave sploh. V tem smislu bo združenje vprašanje podrobneje proučilo ter svoje zaključke posredovalo pristojnim oblastem.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Za odpiranje tujih vrat mu je služilo 105 ključev

Vsa na «delu» zasačena trojka je bila obsojena na leto in pol na glavo, lastnik pa povrhu še na 9 mesecev zapora

Pred kazenskim sodiščem (preds. Boschini, tožilec Ballarini, zapisnikar Račnelli, obramba Amodeo) se je zagovarjala včeraj trojica že priletnejših moških, ki so bili obtoženi, da so hoteli vdreti v skladišče kave v Ul. Molino a vento 45, katerega lastnik je 44-letni Agostino Vigini iz Ul. Montecchi 2.

Bilo je okoli 20. ure, ko se je Vigini peljal s svojo ženo po Ul. Molino a vento. Nenadoma je opazil pred svojim skladiščem tri osebe, ki so skušale odpreti vrata. Takoj je pohitel na Trg Garibaldi, kjer je o zadevi obvestil službujočega redarja. Ta je poklical agente letečega oddelka, ki so takoj prišli v Ul. Molino a vento, toda medtem so redarji že aretirali osumljene vlomilce. Agenti so jih takoj nato odpeljali na svoj sedež, jih zasliševali in nato pripeljali v koronejske zapore.

Na zatožni klopi so se včeraj znašli 71-letni Edoardo Zoratti iz Ulice G. Gozzi 5, 66-letni Vincenzo Soprani iz Ul. Scalinata 7 ter neki G. P. iz Ul. del Pozzo. Zanimivo je, da so policisti našli pri Zorattiju kar 105 ključev tipa «Yale». Še bolj zanimivo pa je, da se je Zoratti znašel še pred nekaj leti v podobnih škripcih. Tudi tedaj so našli pri njem več kot 100 ključev.

Na včerajšnji razpravi je Zoratti priznal poskus tatvine, medtem ko sta ostala dva obtoženca zanikala vsako krivdo. Trdila sta, da sta se znašla v bližini omenjenega skladišča čisto slučajno. Srečala sta Zorattija, katerega sicer poznata, toda nista imela nobenega namena, da bi kradla.

Sodniki pa jim niso verjeli. Posebno niso verjeli Zorattiju, ki je dejal, da so bili ključi, ki mu jih je policija sedaj zaplenila, del večjega števila ključev, ki mu jih je baje pred leti dal neki ameriški oficir. Spoznali so ga za krivega ter ga obsodili na 1 leto in pol zapora ter na 40.000 lir globe. Poleg tega so mu prisodili še 9 mesecev pripora zaradi ključev. Sodniki pa so spoznali za kriva tudi ostala dva obtoženca ter so obsodili vsakega na 1 leto zapora ter na 40.000 lir globe.

• • •

Pred istim sodiščem (obramba Amodeo) se je moral zagovarjati tudi 31-letni Gino Nesich iz Zgornje Čarbole 457, ki je sedaj v umobolnici pri Sv. Ivanu. Nesicha so obtožili, da je ponoči med 2. in 3. oktobrom letos prizadejal svoji ženi Paoli Matcovich in hčerki Liberi razne telesne poškodbe, zaradi katerih se je morala prva zdraviti 10 dni, druga pa 8 dni. Poleg tega so ga obtožili tudi, da je grozil ženi s kuhinjskim nožem.

Do dogodka, ki je pripeljal Nesicha pred sodnike, je prišlo v zgodnjih jutranjih urah. Že prejšnji dan sta se Nesich in žena hudo sporekla. Da bi se izognila hujšemu, je Paola odšla z Libero in še z enim sinom k svoji materi v begunsko taborišče pri Sv. Soboti — Ul. Valmaura 2. Okoli 2. ponoči je nenadoma nekdo potrkal na hišna vrata. Matcovicheva je šla odpirat ter se je nenadoma znašla pred možem, ki jo je napadel. Ob tej priliki ji je tudi grozil z nožem. Takoj nato je ženska odšla na policijski komisariat, kjer je prijavila zadevo. Med preiskavo so ugotovili, da se je Nesich večkrat opil.

Obravnava proti njemu se je začela že pred časom, toda sodniki so imeli za potrebno, da se ugotovi obtoženčevo duševno stanje. Zato so naročili dr. Missagliu naj ga pregleda. Ta je ugotovil, da gre v njegovem primeru za alkoholiziranca, ki v določenem trenutku ne more več brzdati svojih nagonov. Spričo tega je izvedenec sklepal, da je Nesich popolnoma duševno bolan ter da je zato nevaren človeški družbi.

Spričo tega so sodniki včeraj ukinili kazenski postopek proti njemu ter so odredili naj ga pošljejo v neko kaznilniško umobolnico za najmanj dve leti.

• • •

Kazenski sodniki so sodili tudi 26-letnemu grškemu državljanu Tsiftiku Oglovu Hristosu iz Xantyja, ki je bil obtožen da je 18. novembra letos ukradel več predmetov iz nekega avta. Sodniki so ga spoznali za krivega ter so ga obsodili na 5 mesecev in 10 dni zapora ter na 20.000 lir globe. Kazen je pogojna in je ne bodo vpisali v kazenski list. Zato so sodniki ukazali naj Tsiftika takoj izpustijo na svobodo.

Obtoženec je bil prišel v Trst iz Nemčije, kjer je bil zaposlen v neki tovarni. V našem mestu pa je porabil ves denar ter se je omenjene noči znašel sredi ceste ne vedoč kam naj gre spat. V neki ulici je našel avto Maria Cescona iz Ul. S. Nicolò 7. Posrečilo se mu je odpreti vrata vozila ter si tako preskrbeti prenočišče. Udobno se je zleknil na sedež ter zaspal. Okoli 4,25 ure pa je prišel mimo nočni čuvaj Tarciso Pescio, ki je opazil, kako se je neki neznanec skušal skriti v avtomobilu ko ga je zagledal. Takoj je poklical agente letečega oddelka, toda neznanec je medtem izstopil iz avta ter se spustil v tek. Nekaj časa so ga zasledovali in končno se jim je posrečilo, da so ga dohiteli. Tsiftik je bil ukradel v avtu dežni plašč, zavoj keksov in električno svetilko. Zanimivo je, da je tedaj deževalo in da je Tsiftik bežal z dežnim plaščem pod pazduho.

Nogo si je zlomila pri padcu po stopnicah

Ko je včeraj popoldne 71-letna Zaira Fonda iz Ul. Castagneto 1 šla po stopnišču iz I. nadstropja trgovine Coin, ji je spodrsnilo in je nerodno padla. Pri tem si je ženica zlomila desno nogo. Z reš

NEKAJ PODATKOV IZ OZADJA REVOLUCIJE V JEMENU

Pripravljalna dela in vloga naprednih častnikov

Velahka vloga majorja Huseina el Sokarija - Napad na palačo Bašajer
Odločilna vloga generala Salala - Povezava med vojsko in civilisti

Napravljeno je od jemenske revolucije pretekel že več kot mesec dni, pa dogodki, ki so se odigrali v zadnjih dneh oktobra v Taizu ter v Jemenu nasploh, niso tudi oni, do katerih je prišlo še pred temi, za ljudstvo v jugozahodnega predela Arabskega polotoka tako ugodnih dnevi, še vedno niso docela jasni.

Glede na osnovi podatkov in pripovedovanja nekaterih nepovednih udeležencev same revolucije je zdaj vendarle moč selikati nekoliko jasnejšo sliko tega, kaj se je pravzaprav zgodilo v Jemenu in kako so stvari potekale. Prišli so na dan nekateri nepoznani podatki o vlogi udeleženec revolucije, ki v tisku pripovedoval o teh dogodkih, je bil polkovnik Abdulah Gazilan, ki je vojaško šolanje opravil v Kairu. «Odločili smo se za revolucijo, da bi odpravili eno izmed najzaostalejših režimov v tem delu sveta,» je rekel.

«Tega večera, ko smo odločili, da izvršimo prevrat, sem obiskal glavni štab, kjer sem se srečal s tovariši majorjem Abdullah Latifom Daifalahom, sedanjim notranjim ministrom, poročnikom Alijem Abdulahom Mohnikom, ki je pred kratkim padel v Marebu, in poročnikom Nagi-El Ašvalom. Ob tej priliki smo prepričali tankovski korpus, da ostale enote, da je nujno potrebno izredne ukrepe oprezitve. Trdili smo, kako smo prepričali o premikih nekaterih plemen, ki podpirajo princa Hasana Ben Jehija, pretendenta prestol, in katera namerava zavzeti Sano. Strelivo, ki ga je prejeli, je odgovarjalo tej potrebam. Bili smo prepričani, da napademo palačo Bašajer v določenem času: ob tem pripoveduje polkovnik Gazilan.

«Izbrali smo to uro, da bi imeli dovolj časa na razpolago za preverjanje naših načrtov pred tem, pa tudi, da bi zrahljali živce našim nasprotnikom. Razen tega je šlo tudi za to, da ustvarimo vtis, kot da je glavno mesto osvojeno.»

«Kot za začetek je imel biti dogovorjeno, ogenj iz strojnic majorja Huseina El Sokarija, katerega naloga je bila ubiti Badra. Major Sokari je bil pri Badrove telesne straže. Dogovorjeno je bilo, da ga bo v času, ko bo ta iz svoje hiše šel čez dvorišče v spalnico. Hkrati pa so palačo imeli pod tanki, kakor tudi vse ostale najvažnejše točke mesta, da, brž ko bi bil dan znak iz palače.

Zgodilo pa se je, da je El Sokari zapustil svojo pisarno ter se počivat prej kot običajno. Major Sokari, ki ni bil gotovo, da je vse pripravljeno za napad, ga je vendarle skušal ustaviti, toda orožje ga je izdalo. Ko je načrt propadel, je ukazal samomor, da ne bi izdal imena svojih tovarišev.

«Ko smo čakali zunaj palače, nadaljuje polkovnik, «nismo vedeli, kaj se dogaja v njej. Nismo čuli strelov, smo se bali, da niso bili naši načrti odkriti. Zaradi tega sem izdal povelje, da se tanki približajo in ustreljati na palačo. Za nas bil to trenutek življenja ali smrti.

«Tem so ostale naše sile zapadati radijsko postajo in telegrafsko centralo. Bitka je bila vse do jutra in skoraj smo do konca porabili svoje strelivo. Naenkrat pa se je položaj spremenil v naš prid.»

«V trenutku,» nadaljuje namesto Gazilana major Daifalah, «ko smo že začeli izgubljati nadzorstvo nad situacijo in so se nekateri častniki, naši zavezniki, skupno s svojimi enotami že prenehali boriti, da bi zavzeli nevtralno stališče, je poveljstvo nad operacijami prevzel brigadni general Abdulah Salal, voditelj revolucije. Brez njega bi že davno bili mrtvi.»

«Ker nam je zmanjkalo strelivo, so nekatere naše enote odšle proti palači Gamdan, močni trdnjavi, da bi jo zavzele ter v njenih skladiščih poiskale potrebno strelivo. Trdnjava je bila zavzeta in v njej so se tudi našle velike količine streliva».

Major Daifalan nadaljuje s svojim pripovedovanjem takole:

«Ko je začel odpor v palači popuščati, je naš tovariš, podpolkovnik Hasan El Amari, sedaj minister za promet, uspel zavzeti radijsko postajo, in to brez prelivanja krvi, nakar je poslal v Kairo brzojavko, v kateri je javljal zmago revolucije. Hkrati je tudi napovedal začetek akcije v Taizu, drugem največjem mestu Jemena, pri čemer je dobesedno rekel: «Tu Sana, glavno mesto Arabske republike Jemen.» V nekaj urah je bil Taiz v rokah svobodoljubnih oficirjev in ostalih meščanov. Revolucija je zmagala.»

Na vprašanje, kako so med častniki potekale priprave zanjo, oziroma kako so se razvijali stiki s predstavniki civilnega prebivalstva ter vršili sestanki z njimi, je Abdulah Daifalah odgovoril:

«To je dolga zgodba. Lahko vam rečem samo to, da so se priprave za revolucijo začele že pred letom dni. Zbirali smo se v stanovanjih Ahmeda El Rahumija, Saleha El Ašvála, majorja Huseina El Sokarija in na mojem domu.

Prvi civilist, s katerim je bilo moč po revoluciji govoriti, je bil šejk Abdul Salam Sabrah, danes minister za socialne zadeve. Ta sedeminštiridesetletnik je moral prenesti številna mučenja od strani imama in njegovega sina Ahmeda. V zvezi z dogodki, ki so prinesli svobodo Jemenu, pravi:»

«Mnogi od nas smo bili v vsakodnevnem tesnem stiku z ljudmi naših plemen, ostalimi civilisti ter mladino, da bi jim pojasnili tragedijo naše dežele. Skušali smo jih prepričati o nujnosti revolucije kot edine oblike za odpravo naših tegob. Pri tem sem aktivno sodeloval tudi v času, ko sem se nahajal v zaporu, in sicer tako, da mi je uspelo povezati se s svojimi sodelavci. Ko sem zbolel, so me prenesli v bolnico, a to sem izkoristil, da sem skoraj sleherni dan na skrivaj odšel na svoj dom, kjer sem se sestajal s svobodoljubnimi oficirji in ostalimi civilisti. Ko je izbruhnila revolucija, so me izpustili.»

Iz vsega sledi, da je revolucija v Jemenu bila dobro pripravljena in da ni do nje prišlo povsem slučajno, pač pa na osnovi določenega načrta in dokaj trdne organizacije, ki so ju bili sestavili predvsem najnaprednejši predstavniki vojske, v povezavi z ostalimi demokratičnimi elementi jemenskega prebivalstva.

Jeklo namesto betona

Eden od dveh stanovanjskih nebotičnikov, ki ju je v Cornigliano (Genova) zgradila Italsider za svoje uslužbence. Posebnost gradnje je v tem, da je struktura poslopij iz jekla

NEKAJ PABERKOV IZ ZGODOVINE IDRIJSKEGA RUDNIKA

Izkopanine kažejo, kako so posamezniki rudo žgali «kontrabant»

Ruda je bila odkrita hkrati z Ameriko - Prvi načini pridobivanja živega srebra - Kdor je kradel, je bil obešen - Geofiziki v težavah

Idrijski grad

Zgodba o odkritju idrijskega rudnika, ki jo je zabeležil tudi zgodovinar Valvazor, je preveč znana, da bi se ob njej ustavljali. Povedali bomo le, da je bil idrijski rudnik srebra odkrit ali 1493. ali 1492. leta, to se pravi istega leta kot Amerika. Logično, da se je z odkritjem ležišč živega srebra v Zvirni dolini, kjer sedaj leži Idrija, začela med beneškimi in nemškimi rudoslednimi družbami borba, pri kateri so zmagale nemške družbe, sredi 16. stoletja pa je rudnik postal kronska last Habsburžanov.

Kmalu so se pojavili v dolini tudi razni temni elementi, ki so poiskušali priti do dragocene tekočine po nedopustni poti, pa tudi med rudarji je moralo biti mnogo takih, ki so poskušali na skriven način izboljšati svoj skromni zaslužek v rudniku.

V rudišču dobimo le malo samorodnega živega srebra, ker je večina kemično spojena z žveplom v rudnino cinobarit. Rudnino je torej treba segreti do približno 700 stopinj Celzija in oba prirodna elementa se ločita. Žveplo zgori, živo srebro pa se spremeni v plinasto stanje, katero je nato treba ohladiti, da preide v tekoče stanje.

V prvi fazi žganja rude so se posluževali kopišč. Bukovo oglje so naložili v kopo, vmes pa dodali najboljšo rudo. Za kondenzator so jim služile mokre veje, ki so jih naložili povrhu kope. Računamo, da so na ta primitivni način «ujeli» kakih 10 odstotkov živega srebra, vse ostalo pa se je zgubilo v zraku in bližnji okolici. Take peči je imel rudnik na pobočju nad Idrijo, ki mu danes pravimo «Pront», kar izhaja iz besede Brandt. Zanimivo pa je, da je bilo do sedaj najdenih več takih kopišč v daljni okolici Idrije, posebno pod Hleviškimi planinami in v dolini Kanomljice. Tihotapci so tu na skritih jasah opravljali svoj posel.

Iz zgodovinskih zapiskov je razvidno, da je rudnik zgradil konec 16. ali v začetku 17. stol. novo topilnico na «Lenjštatu», ki leži že v dolini. Tu so uvedli žganje rude s pomočjo glinastih retort zelo verjetno po sistemu almadenskega rudnika v Španiji, s katerim so tedaj že imeli stike. Ko so v Idriji pred tremi leti kopali vodovodne jarke na Lenjštatu, so končno našli tudi lokacijo te topilnice in posneli njene topografske posnetke. Tu so našli tudi ogromno črepinj razbitih retort in le nekaj celih, kar je znak, da niso naleteli na pravo središče topilnice, ki je moralo biti bolj pod hribom. Glede tega je bila skoraj bolj zanimiva najdba tajne tihotapske topilnice konec prejšnjega meseca, do katere so prišli po naključju.

Geološki zavod iz Ljubljane je postavil raziskovalno vrtalno napravo v zelo skriti grapi nad Lebevčem. Ko so delavci izravnavali prostor za barako, so v globini enega metra naleteli na lepo zloženo vrsto retort, na ostanke oglja in kapljice živega srebra. O najdbi so obvestili rudnik in mestni muzej, ki je s previdnim odkopavanjem pridobil večje število danes zelo redkih retort in, seveda, tudi mnogo črepinj. Lega, bližnji potoček in vse ostalo kaže, da je to morala biti odlično urejena topilnica, ki je delovala po takratnih najmodernejših tehnoloških metodah, skratka, prava miniatura rudniške topilnice. Tihotapci so torej «osvojili» novo metodo, skrivaj odnašali retorte, kradli pa tudi rudo, ker je v okolici sami niso mogli dobiti.

Zgodovina prav gotovo nikdar ne bo odkrila imen teh «topilničarjev», ki so morali prav lepo služiti. Vsi znaki pa tudi kažejo, da so morali svojo topilnico zapustiti prav naglo, ker je po njihovem odhodu ostala nepoškodovana in jo je zemlja počasi zasula. Morda so zaslutili, da jih bodo odkrili in so se ustrašili?

Tatovom in tihotapcem je namreč takrat grozila kruta smrtna obsodba. Rudniški arhivi nam namreč povedo, da so tatove živega srebra takoj zaprli v podzemeljske ječe sedanjega gradu, kjer je bila tudi rudniška uprava, ki je imela sodstveno pravico. Ko so tata obsodili, so na gradu izobesili črno zastavo, ob cesti pri Prejnuti pa postavili vislice, na katerih je obešenec moral viseti tri dni za strah vsem zlikovcem med rudarji in okoličani. Vse pa kaže, da niti to zastraševanje ni veliko zaleglo, ker je bilo živo srebro in njegova plodonosna prodaja v Trstu za mnoge le prehuda privlačna sila.

Sredi 18. stol. je sledila tretja faza gradnje peči, katero so postavili na levem bregu Idrijce pri Prejnuti (Brenhütte), na katere ostanke so prav tako naleteli pred leti, ko so kopali temelje za nov stanovanjski blok. Tej modernizaciji tihotapci verjetno niso mogli slediti, ker je bila tehnično prezahtevna, zato pa je postala kraja živega srebra v rudniku mnogo večja, pa tudi borba proti tatovom bolj temeljita in uspešnejša.

Sledila je četrta faza razvoja topilnice, ki pa je bila zgrajena na nasprotnem bregu Idrijce, kjer stoji še danes, v mnogo ugodnejših prirodnih pogojih. Zaradi reda naj na tem mestu navedem, da je rudnik z zadnjo fazo razvoja topilništva na tem mestu zgradil moderno rotacijsko peč, kateri že sledi druga.

Kraja živega srebra pa tudi potem ni prenehala. Pod italijansko okupacijo je celo bujno vzcvetela in preko Trsta je zopet odšla v daljni svet marsikatera jekienka živega srebra. Zanimivo je, da so se med odlične tatove in tihotapce med zadnjo vojno uvrstili tudi idrijski in okoliški domobranci, kar nam zopet kaže, da se je v njihovih vrstah zbral «cvet našega naroda». Takoj po osvoboditvi je namreč rudnik prepeljal nazaj v Idrijo veliko količino živega srebra posebno iz nekdanjih tajnih skladišč domobrancev v Logatcu.

Po osvoboditvi je zapisan samo en pomembnejši primer kraje živega srebra, ki je vzbudil med rudarji, ki danes upravljajo rudnik in budno pazijo na svoj dragocenj proizvod, veliko ogorčenje.

Zgodba o tihotapcih idrijskega živega srebra pa s tem še ni končana. Idrijsko rudišče in njegovo okolico danes raziskujejo tudi z najmodernejšimi metodami, med katere spada tudi geofizikalna. Prav ta metoda pa je v Idriji popolnoma odpovedala! Mislimo, da je inž. Ivan Gantar na zadnjem posvetovanju rudarskih strokovnjakov v Idriji popolnoma pravilno ugotovil, da so tega krivi tihotapci, ki so raztresli živosrebrne sledove po vsej okolici. Zelo precizna metoda jih danes odkriva, raziskovalce pa zavaja.

S. L.

Evgenij Jevtušenko pojde v ZDA

Mladi sovjetski pesnik Evgenij Jevtušenko, ki postaja v Sovjetski zvezi vedno bolj popularen, bo odšel tudi v ZDA. Kot smo ob času poročali, je Jevtušenko doživel na svojem obisku v Veliki Britaniji izreden sprejem. Oblegali ga niso le ljudje iz kulturnih krogov, pač pa so se nad njim navduševali tudi ljudje, ki jim je pesništvo tuje, ali celo španska vas. Če niso imeli o njem kaj drugega reči, ker ga kot pesnika še niso poznali, so določeni angleški krogi na veliko poudarjali njegovo «eleganco» in «zelo prijeten ton» njegovega obnašanja.

Sedaj pa se Jevtušenko pripravlja za potovanje v ZDA. Tja ga vabi vseučilišče v Princetonu, kjer bo 13. aprila prihodnjega leta predaval «o vlogi umetnika in umetnosti v sodobni družbi». Tema je bila verjetna izbrana tudi zaradi vloge, ki jo Jevtušenko kot pesnik ima v sami Sovjetski zvezi, kjer krepko in odločno zagovarja nujnost nadaljevanja borbe proti ostankom «kulta osebnosti» in stalinizma nasploh. Znana je glede tega njegova pesem, ki jo je pred kratkim objavila moskovska «Pravda» in v kateri je Jevtušenko neposredno in posredno nakazal, kam vse «vodijo telefonske žice iz Stalinovega groba».

Jevtušenko namerava ob tej priložnosti napraviti tudi daljše potovanje po Združenih državah, da bi deželo pobliže spoznal.

Reskak? Res, kak' je to mogoče?

Zivimo v dvojezičnem mestu ob Jadranu, ki je bilo včasih trojezično in celo četverojezično; sam sem imel v njem posla z listinami v štirih jezikih: italijanskem, slovenskem, hrvatskem in nemškem. To je bil višek mnogojezičnosti in enakopravnosti, kakršnega mesto ne prej ne poslej ni doseglo. Znano je, da bijejo ti štirje jeziki še danes često človeku na uho.

Ko so po prvi svetovni vojni prevladali južni vplivi, je četverojezičnost prenehala in ostala sta oba domača jezika, italijanščina in slovenščina. Zunanje lice mesta je bilo dvojezično. Napisi so bili slovenski ali italijanski ali dvojezični, kakor je vsakdo želel. A kmalu je začela svoboda kopneti pod pritiskom priseljenih oboroženih skupin odvetnika Francesca Giunte, ki so izvajale nasilje, požigale in ropale slovensko imovino. Na takih temeljih se je zgradila fašistična vladavina, ki je skušala uvesti enojezičnost z ukazom: «Tu se govori samo italijanski».

Osvobodilna borba je vse to ovrgla in vrnila osvobojenemu mestu prejšnjo naravno, stoletja staro dvojezičnost. Ta se danes zrcali v italijanskem in slovenskem šolstvu, v italijanskem in slovenskem časopisju, v italijanski in slovenski govorici dvojezičnega prebivalstva, v svobodnem ustanavljanju raznih italijanskih in slovenskih društev in vsakovrstnih organizacij, v svobodnih italijanskih in slovenskih govorih ob javnih manifestacijah in prireditvah, v italijanskih in slovenskih oddajah po radiu itd. Zaradi nestrpnosti nekaterih italijanskih krogov je ta svoboda manj vidna v javnih in zasebnih napisih, čeprav se polagoma pojavljajo, včasih nekoliko skriti, dvojezični napisi na slovenskih šolah in drugod. Zaradi trajajoče zvestobe zastarelim fašističnim ukazom se dvojezičnost zelo, zelo malo uveljavlja po državnih in občinskih uradih, precej pa po vsakovrstnih trgovinah. Ledene plošče fašistične zakonodaje se še nikakor niso odtajale po sodiščih. Občina še rada vztraja v ledeni dobi fašizma zlasti glede slovenskih imen in priimkov, kakor so znova pokazale občinske volitve.

Slovensko prebivalstvo bi po vsem videzu in vseh znakih prav rado bilo tisti most za ustvarjanje mirnega sožitja na tem ozemlju, o kakršnem zmeraj češče govorijo državniki v Italiji in Jugoslaviji. Tudi italijansko prebivalstvo je, kakor kaže, zelo naklonjeno takim nazorom o ustvarjanju znosnih ali morda tudi kolikor mogoče prijateljskih odnosov med obema sosednima narodoma tega dvojezičnega ozemlja.

Če se na kratko dotaknemo nekaterih podrobnosti, ki se tičejo takih vprašanj, bomo laže presojali možnosti, ki se nudijo na obeh straneh. Slovenski mladini se nudi na vseh slovenskih šolah možnost, da se temeljito seznani z drugim deželnim in obenem državnim jezikom, ki ga ob koncu šolanja dobro obvlada. Italijanski mladini ni dana prav nobena možnost na nobeni šolski stopnji, da bi se vsaj malo seznanila s slovenščino, ki je zanjo vendar drugi domači jezik dvojezičnega ozemlja. Čeprav smo prej omenili ledeno dobo fašizma, ki je slovenščino Slovencem prepovedoval, je treba vendar povedati, da je fašizem nekaj let vzdrževal na raznih italijanskih srednjih šolah slovenske stolice za italijansko dijaštvo in da seme takih učnih ur ni bilo vrženo v robido ali na pusto skalo. Prav tako so visokošolci v Benetkah nekaj let obiskovali slovenske tečaje, v Trstu pa jih v demokratični Italiji ne morejo, ker se tu predava le zgodovina slovenskega slovstva v italijanščini. Pozneje je fašizem odpravil vse slovenske stolice in tečaje in pokazal svoj pravi obraz brezobzirnega raznarodovalca. Zato ne more služiti nobeni italijanski oblasti za kakršenkoli vzor. Tu se njegove slovenske stolice omenjajo le kot redkost in posebnost. Današnje šolske oblasti bodo že same razmislile, ali je današnje stanje, ko se italijanska mladina ne more v nobeni šoli naučiti niti mrvice slovenščine, zanjo res najugodnejše.

Pred leti so imeli menda uradniki Generalnega vladnega komisariata možnost, da so lahko prostovoljno obiskovali slovenski tečaj; spočetka je bil baje obisk precejšen, pozneje pa so vesti o tem tečaju utihnile. Včasih se vršijo zasebni tečaji slovenščine za trgovske nameščence. Ljudska univerza daje v svojih tečajih prednost romanskim jezikom ter ne vključi nikoli slovenščine. V slovenskem oddelku radia se vrši vsako sezono italijanski tečaj za Slovence, v italijanskem oddelku pa ni ustreznega slovenskega tečaja za Italijane. Iz teh in drugih podatkov sledi, da so Slovenci mnogo na boljšem glede znanja italijanščine kakor Italijani glede znanja slovenščine, kar ima tu in tam svoje posebne, ne zmeraj prijetne posledice.

Zelo svojevrstno je razmerje med slovenščino in italijanščino na tržaškem radiu. V slovenskem oddelku vlada precej pristne dvojezičnosti. Ta se uveljavlja posebno, če je v slovenskih oddajah na vrsti govor kakšnega državnika, gospodarstvenika, kulturnika ali drugačnega imenitnika. Tehnika je na tem področju tako napredovala, da sliši slovenski poslušalec najprej odličnikov govor v izvirniku ter ima tako priliko izpopolnjevati svoje znanje italijanščine. Sredi govora pa hrupno vpade slovenski glas, ki skuša odličnika prevpiti, da začne temu glas slabeti in upadati. Oddaja se razvije v tekmo med obema glasovoma, kdo bo zmagal, dokler pešajoči italijanski glas docela ne utone. Eden redkih primerov, da slovenščina zares zmaga nad italijanščino. No, pobiti italijanski glas se proti koncu znova opomore, zopet ga je krepkeje čuti, medtem ko slovenski hlastno prevaja in jo v napeti tekmi reže do zmagovitega konca, ko zvenita oba in je oddaja zares v polnem pomenu besede dvojezična.

Kdaj pa kdaj se oglasi sveti oče iz Vatikana v italijanščini ali latinščini, pa tudi on mora v tekmo v njej utoniti ter se kasneje še malo približati površju. Isto se dogaja domačemu škofovskemu pastirju, ko se razleže njegov krepki glas v tržaški stolnici svetega Justa v ponositi italijanščini ali plemeniti latinščini; ta in ona mora zamolkniti pred še mogočnejšo slovenščino. Slovenski poslušalci imajo pri tem dvojni užitek: da poslušajo blagodoneči glas papeža ali domačega škofa, pridobijo kakšno lepo italijansko besedo ali rečenico, obenem pa izvedo vse tudi v svojem domačem jeziku, ki prihaja ob takih prilikah do vseh svojih pravic, drugače kakor na sodiščih, na županstvu ali v pokrajinski zbornici.

Italijanski someščani so prikrajšani za ta dvojni užitek. Oni slišijo vse samo v italijanščini, ki jo itak dobro poznajo, ali v latinščini, ki je sicer njih pramaterni jezik, a je za večino prav tako trda kost kakor za Slovenca stara slovenščina. Prava protivrednost zanje bi utegnili biti slovenski govori iz Ljubljane, morda še kak srbskohrvatski ali kak češki govor, ki bi se jim sproti prevajal, medtem ko bi slovenski in drugi govorniki tonili v tekmi.

Neznanje slovenščine med Italijani se je rahlo maščevalo 19. novembra 1962 ob 13,15, ko e slovenska radijska oddaja razglašala uradne izide zadnjih občinskih volitev. V slovenščini je bilo slišati samo imena strank, ostalo je opravljal italijanski glas, ki je bral po italijanskem uradnem seznamu priimke in imena izvoljenih kandidatov. Med temi je bilo nekje mahoma slišati priimek RESKAK. Čuden priimek, ki se ga človek ni spominjal iz nobenega seznama. Kaj bi to bilo? Pomota? Slepota? Slabi naočniki? Na srečo je za to uganko sledilo še ime DUZAN, nato pa priimek PECENKO. Iz tega je zablisnila rešitev. Zagonetni RESKAK ne more biti nič drugega kakor HRESČAK v dosledni čisto italijanski izgovarjavi: «H» se v tem jeziku ne izgovarja, ključic ni bilo, kakor jih ni bilo v uradnem seznamu na nobenem priimku in imenu, zato ne ostane Italijanu, ki nima pojma o slovenščini, nič drugega kakor RESKAK. A če slovenski volivec ob tej nezgodici pomisli, da mu tako razglašajo uradne izide občinskih volitev, ki naj bi se iz premnogih razlogov zaradi svoje važnosti razglašali brezhibno, se mu nehote vsili občutek, da se tu nekdo norčuje iz volitev, volivcev in izvoljencev. Vpraša se samo: «Res, kak' je to mogoče?». Pravega odgovora pa ne najde. Tako nedoumljive znajo biti volilne zgode in usode?

Se kratko pripombo k pogostim pripombam, ki jih nevrijatelji slovenščine in dvojezičnosti zmeraj znova ponavljajo glede našega dvojezičnega mesta. Pravijo, da tukajšnji Slovenci itak dobro znajo in razumejo italijanski in je zato njihova zahteva dvojezičnosti le neka njihova muha, nekaj čisto nesmiselnega in nepotrebnega. Znano je, da niti tukajšnji Italijani ne znajo dobro italijanski, če jih po njihovih šolah vsako leto toliko ima ponavljalne izpite prav iz italijanščine ali jih mnogo celo ponavlja šolsko leto. Kaj šele Slovenci! Pa če bi tudi res dobro znali italijanski, jim kot Slovencem, ki cenijo, gojijo in radi uporabljajo svoj domači jezik, vsekakor tičejo vse mednarodno priznane človeške pravice do lastnega imena, lastnega jezika in lastne kulture, kakor je vse to določeno v mirovni pogodbi, v sedanji italijanski ustavi in v londonskem sporazumu. Od teh pravic, ki vključujejo dvojezičnost, Slovenci ne morejo in ne smejo odstopiti, če imajo v sebi kaj časti zavesti in človeškega dostojanstva.

Vedno bom hvaležen usodi, ki mi je v dvojezični Gorici na nemški gimnaziji (slovenske tedaj še ni bilo) omogočila, da sem se lahko prostovoljno vpisal v italijanski prosti tečaj profesorja Traverse, ki je meni in mnogim drugim Slovencem ob Masarykovi slovnici omogočal dostop do zakladov italijanskega slovstva in bogate italijanske kulture.

Italijanom v Jugoslaviji pripravlja in zagotavlja obetajoča se nova jugoslovanska ustava na dvojezičnem področju dejansko enakopravnost obeh narodnosti ne glede na število Italijanov. V takem ozračju so asimilacijski ali raznarodovalni vplivi popolnoma izključeni. Le tako morejo narodne manjšine posvečevati zbliževanju, bogatenje kulture in družbeno sožitje.

ANDREJ BUDAL

Ponte in Gombač v Vidmu

V Palazzo Caiselli na Trgu San Cristoforo v Vidmu razstavljata svoja dela dva tržaška umetnika in sicer slikarja Tulio Gombač in Bruno Ponte.

Umetniško razstavo, ki bo odprta do 27. t. m., sta tržaška umetnika organizirala v okviru videmskega Centro friulano arti plastiche.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Ne menjajte svojih načrtov, ker bi to predstavljalo izgubo časa. Zadovoljstvo z najmlajšimi. Zdravje izvrstno.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Preden se lotite novega posla, preglejte še enkrat svoje finančno stanje. Postavite se po robu krivičnim napadom. Pazite na zdravje.

DVOJCKA (od 21.5. do 22.6.) Neko potovanje vam bo olajšalo uspešen zaključek važnega posla. Rešiti boste morali delikatno družinsko vprašanje. Zdravje dobro.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Mislite na bodočnost in čimprej zaključite neki posel, ki doslej ni dal rezultatov. Zanimiv pogovor v teku večera. Zdravje odlično.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Raje se odpovejte nekemu poslovnemu načrtu, katerega rezultat je negotov. Ne zanimajte se za opravljivce. Bodite previdni glede zdravja.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Imeli boste vse ustrezne pogoje za borbo proti nevarnim nasprotnikom. Zaupen pogovor s prijateljem. Zdravje dobro.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Skušajte vskladiti svoje delovne napore. Ne bodite pretirano nestrpni. Zdravje dobro.

SKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Za dosego uspeha, boste morali nekaj žrtvovati. Če se hočete rešiti iz neprijetne situacije, upoštevajte svoje zamisli. Zdravje dobro.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Dogodki bodo potrdili vaš optimizem. Sestavljali boste načrt za bodočnost. Zdravje zelo dobro.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Ne prenaglite se, ker bi zaradi tega utegnila trpeti kakovost vašega dela. Trenutna napetost v družini. Nervoznost.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) S svojo treznostjo boste naglo rešili neprijeten nesporazum. Rešili boste družinsko vprašanje, ki vas že dalj časa skrbi. Zdravje dobro.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Skušajte dobro izbrati svoje sodelavce, ki vam bodo pomagali v važnem poslu. Popolno razumevanje z drago osebo. Zdravje prav dobro.

RADIO TELEVIZIJA

PETEK, 23. NOVEMBRA 1962

Radio Trst A

7,00: Koledar; 7,30: Jutranja glasba; 11,30: Sopek slovenskih; 11,45: Glasbena matinja; 12,00: Pomenek s poslušalci; 12,30: Iz tedenskih glasbenih sporedov; 13,30: Glasba po želji; 17,00: Pesem in ples; 18,00: Gianni Safred na mandolini; 17,20: Pesem in plesi; 18,00: Ivan D. Lavrenčič; 18,15: Umetnost, književnost in prireditve; 19,00: Komorna glasba; 19,00: Radio univerza; 19,15: Glasbeni kotiček; 20,00: Sport; 20,30: Slovensko gledališče v delo; 20,45: Orkestrski koncert Arne Domnerus; 21,00: Koncert komorne glasbe; 22,00: Filipič: Pogovor o mesecu; 22,20: Jazz koncert; 23,00: Chopinove skladbe.

Trst

7,00: Plošče; 12,25: Tretja stran; 13,00: Glasba za najmlajše; 13,35: Operne petje; 13,50: Glasbeno popoldne v Trstu; 14,00: Gorzanijeve skladbe; 14,20: Duo Russo-Ferrari; 14,40: Stara tržaška shanson.

Koper

7,00: Jutranja glasba; 7,00: Prenos RL; 7,15: Glasba za dobro jutro; 8,00: Prenos RL; 12,00: Glasba po željah; 12,50: Nadaljevanje glasbe po željah; 13,40: Pesmi Urbana Tavčara; 14,00: Zabavni mozaik; 14,30: Dunajsko popoldne; 15,15: Domače aktualnosti; 15,40: Operna medigra; 16,00: Glasbeni kotiček; 16,30: Današnje teme; 17,00: Jules Massenet; 17,40: Glasba za orkestri; 18,00: Prenos RL; 19,00: Kitarist Les Paul; 19,30: Prenos RL; 22,15: Trio Errol Parker; 23,00: Prenos RL.

Nacionalni program

6,30: Vreme na ital. morju; 8,20: Omnibus; 10,30: Sola; 11,00: Nadaljevanje Omnibusa; 12,00: Pesmi; 13,30: «Pahljača»; 14,55: Vreme na ital. morju; 15,15: Filmske in gledališče novosti; 15,30: Glasbeni karnet; 15,45: Ital. pesmi; 16,00: Program za najmlajše; 16,30: Koncert za mladino; 17,25: Romanticizem v glasbi; 18,00: Vatikanski koncil; 18,10: Lahka glasba; 19,10: Oddaja za dejavce; 20,25: A. Dumas: «Grof Montekristo»; 21,00: Simfonični koncert; 22,40: Plesna glasba.

II. program

8,00: Jutranja glasba; 8,35: Poje Armando Romeo; 9,35: Zvezdniki na poti; 10,35: Pesmi; 11,00: Glasba za vas, ki delate; 14,05: Pevci; 14,45: Plošče; 15,00: Slavni interpreti; 15,35: Pisan spored; 16,35: Plošče; 17,35: Mala enciklopedija; 17,45: D. Barry: Ljudje časti; 18,35: Enotni razred; 20,35: Varietejski program; 21,35: Anketa: Naš vsakdanji kruh; 22,00: Kvartet Cetra.

III. program

18,30: Ekonomska rubrika; 18,40: Ital. periodični tisk; 19,00: Jolivetove skladbe; 19,15: Upodabljajoča umetnost; 19,30: Vsakovečerni koncert; 20,30: Revija revij; 20,40: Beethovnova Sonata za violino in klavir; 21,20: Bontempelli: «Valoria»; 22,25: Bloch in Brahms.

Slovenija

5,00: Dobro jutro; 8,05: Glasba rdeče zemlje; 8,40: Popevke za vas; 8,55: Pionirski tednik; 9,25: Simfonična fantazija Vjekoslava Gržinića; 9,38: Tajčevič: Balkanski plesi; 9,50: Bernard: Slovenski utrinki; 10,15: Puccini: 4. dejanje opere Manon; 10,35: Naš podlistek; 10,55: Nova popevka; 11,00: Pozor, nimaš prednosti!; 12,05: Kmečka univerza; 12,15: Komorni zbor iz Maribora; 12,30: Iz Santlove Sonate za violončelo in klavir; 12,46: Melodije; 13,30: Za prijetno razvedrilo; 14,05: Radijska šola; 14,35: Voščila; 15,15: Operni zbori; 15,45: Jezikovni pogovori; 16,00: Vsak dan za vas; 17,05: Glasba 18. stoletja; 18,00: Aktualnosti; 18,10: V ritmu Latinske Amerike; 18,25: Sprehod po domači zemlji; 18,45: Iz naših kolektivov; 19,05: Zvočne razglednice; 20,00: Malo instrumentov; 20,15: Samospevi Modesta Musorgskega; 21,00: Zabavna glasba; 21,15: Oddaja o morju; 22,15: Nikola Hercigonja; 22,50: Literarni nokturno; 23,05: Nočni koncert.

Ital. televizija

8,30, 12,15, 15,00: Šola; 17,30: Program za najmlajše; 18,30: Nikoli ni prepozno; 19,00: Dnevnik; 19,15: Osebnost; 20,00: Vatikanski koncil; 20,20: Sport; 20,30: Dnevnik; 21,05: R. Bolt: «L'uomo in ogni stagione»; 23,05: Dnevnik.

DRUGI KANAL

21,05: TV igra: Sejna dvorana; 21,55: Dnevnik; 22,20: Pozor, vihar.

Jug. televizija

Ljubljana 18.00: Kuharski nasveti: Jetra; 18,30: Otroške nalezljive bolezni; 19,00: S kamero po Afriki; 19,30: TV obzornik; 19,45: Propagandna oddaja. JTV 20,00: TV dnevnik. Zagreb 20.30: Stop! Motel! — revija glasbe in mode.

Goriško-beneški dnevnik

SEJA GORIŠKEGA OBČINSKEGA ODBORA

Odbornik Candussi (PSDI) je prosil za razrešnico

Posvetil se bo stranki, ki ga je izvolila za pokrajinskega tajnika

Na začetku seje občinskega odbora, ki je bila v sredo zvečer, je župan dr. Poterzio komemoriral dr. Umberta Levija. Pokojnik ni bil samo zelo cenjen zdravnik, ampak se je dolga leta udejstvoval tudi v javnem življenju. Opravljal je dolžnosti odbornika za higieno in zdravstvo v občinski upravi, izvoljeni takoj po vojni.

Župan je nato prebral pismo odbornika za osebje, šport in turizem Agostina Candussija, v katerem zahteva, da ga razrešijo njegovih dolžnosti. Odbornik je bil namreč na zadnjem pokrajinskem kongresu izvoljen za tajnika PSDI. Zaradi obilice dela, ki mu ga nalaga nova funkcija, ne bo mogel istočasno delovati tudi v občinskem odboru. Župan je obžaloval sklep odbornika Candussija, ker ne bo mogel več nuditi svoje pomoči. Zadevo bo predložil v obravnavo občinskemu svetu, ki bo moral poskrbeti za njegovega naslednika.

Odbornik za finance podžupan dr. Franco Gallarotti, je nato obširno poročal o pobiranju trošarine, da bi občinskim svetovalcem lahko predlagal nekatere spremembe pri opravljanju te usluge s 1. januarjem 1963. Seja je trajala od 18.30 do 22. ure.

Podtajnik Lombardi na umestitvi odbora PTU

3. decembra bodo umestili pokrajinski odbor ustanove za turizem (EPT). Dogodku bo prisostvoval podtajnik v ministrstvu za turizem in predstave Lombardi. Predsednik novega odbora Peternel, ki bo vodil ustanovo prihodnja štiri leta, je napovedal objavo nekaterih publikacij, da bi pospešili med državljani zanimanje za turizem. Pohvalil je zlasti turistično dejavnost v Gradežu, kjer se je v primeri z lanskim letom dotok zvišal za 40.000 oseb.

Danes bo pogreb prof. Josipa Nemca

Pogreb pokojnega dr. Josipa Nemca, ravnatelja učiteljišča in strokovne šole s slovenskim učnim jezikom v Gorici, ki je umrl v sredo popoldne v goriški bolnišnici, bo danes dopoldne ob 10. uri. Žalni sprevod bo šel iz civilne bolnišnice v Ul. Vittorio Veneto v mestno stolnico in od tam na glavno mestno pokopališče.

Slab sejem v dežju

Komaj en dan smo imeli lepo vreme in včeraj se je zopet povrnil dež, saj je več ali manj močno deževalo ves dan.

To se je poznalo tudi pri običajnem sejmu za Ljudskim vrtom. Večina potujočih trgovcev, ko so čakali do 10. ure, da bi se vreme izboljšalo, niso niti razstavili svojega blaga. Le trgovci s čevlji, ki so bolje preskrbljeni s primerno platneno streho, so razstavili svoje blago in pa prodajalec delovne obleke. Sicer pa so tudi ti imeli le malo obiskovalcev in tudi malo kupčij. Tudi Jugoslovanov je bilo iz enakega vzroka le malo videti po mestu.

V soboto prihodnjega tedna pa se začne Andrejev sejem in potujoči trgovci upajo, da se bo vsaj do takrat vreme izboljšalo in da bodo nadoknadili zamujeno.

Kino

CORSO. 17.15: «Sladka krila mladosti» (La dolce ala della giovinezza), P. Newman in G. Bage. Ameriški barvni film v cinemascopu. Mladini pod 16. letom vstop prepovedan.

VITTORIA. 17.00: «Žene drugih» (Le mogli degli altri), S. Koscina in R. Lamoureux. Italijanski črnobeli film. Mladini pod 16. letom vstop prepovedan.

CENTRALE. 17.15: «Rdeča ravnina» (Pianura rossa), G. Peck in W. Min Than. Ameriški barvni film.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna URBANI-ALBANESE, Korzo Italia št. 89, tel. 24-43.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 6,2 stopinje ob 14.15, najnižjo 2,8 stopinje opoldnevi. Povprečne dnevne vlage je bila 98 odstotkov. Dežja je padlo do 16. ure včeraj 30,4 mm.

V Ronkah proslava 70-letnice PSI

V Ronkah, v dvorani Excelsior, bo v nedeljo 25. novembra ob 10,30 svečana pokrajinska proslava 70-letnice obstoja Socialistične stranke Italije. Proslava, ki jo prireja goriška federacija PSI, bo v Ronkah zato, ker so tu levičarske sile na nedavnih upravnih volitvah zmagale in je federacija PSI hotela dati zadoščenje socialistom iz Ronk za volilni uspeh.

Spominski govor bo imel videmski poslanec prof. Vittorio Marangone. Med proslavo bodo razdelili spominske kolajne tistim socialistom, ki so več kot 50 let včlanjeni v stranko.

Drevi v Gorici občinska seja

Drevi ob 18. uri se bo sestal občinski svet v Gorici. Po županovih obvestilih bodo prišla na vrsto vprašanja svetovalcev. Teh je kar precej; predložili pa so jih predvsem svetovalci delavskih strank. Tudi resolucije so na dnevnem redu. Na vrsto pa bodo prišle po obravnavi 19 točk dnevnega reda.

ŽE Z OTVORITVIJO SO IMELI TEŽAVE

Vrtec ONAIRC v Pevmi bodo znova zaprli?

Otroci bodo najbrž ostali brez kuharice, ker je to mesto slabo plačano

Zadeva z otroškim vrtcem ONAIRC v Pevmi že nekaj časa skrbi starše. Letos se je začel pouk s precejšnjo zamudo, ker niso mogli dobiti kuharice. Čeprav nista od začetka pouka potekla niti dva meseca, pa se že slišijo nove govorice, da bodo konec tega tedna vrtec zaprli, ker bo po vsej verjetnosti kuharica odpovedala delovno pogodbo. Poiskala si je drugo zaposlitev. S tem se znova pojavlja isto vprašanje: kdo bo skrbel za kuhinjo v tem vrtcu.

V začetku so nastopile težave zaradi tega, ker to mesto preslabo plačujejo. Vse kaže, da prejema kuharica komaj okoli 16.000 lir mesečno, kar prav zares ni dovolj za osemurno delo. Službo mora nastopiti že ob 6. uri zjutraj, da prostore segreje, potem pa mora kuhati in pomagati v vrtcu še čez poldan. Nič čudnega, da vsakdo smatra to zaposlitev za začasno in se ji brž odreče, ko si poišče kaj boljšega.

Vrtnarica, ki je stalno nameščena v Pevmi, je pred časom obolela za revmatizmom in je mesto začasno prepustila mlajši učni moči.

V zvezi z delovanjem vrtca naj znova opozorimo oblasti, da je postal vrtec dvojezičen, čeprav ga niso otvorili s tem namenom. Vanj zahajajo tudi nekateri italijanski otroci in se mora pouk nujno vršiti v dveh jezikih. To je po naši sodbi nekaj nedopustnega, ker se izkrivlja znašaj vrtca, otvorjenega za slovenske otroke iz Pevme in z Oslavja.

Pokvarjeno meso sta jedla

Sinoči okrog 20. ure so poklicali avto Zelenega križa v Ul. Capodistria 5 na Rojcah, kjer je postalo slabo 37-letnemu Avreliju Silviju in 16-letnemu Lucianu Silviju. Takoj so ju odpeljali v civilno bolnišnico, kjer so ugotovili, da sta jedla pokvarjeno svinjsko meso, ki jima je povzročilo bolečine. V bolnišnici so jima nudili prvo pomoč in ju pridržali na opazovanju.

Z nosom v vrata

Sinoči malo pred 21. uro so z avtom Zelenega križa pripeljali v civilno bolnišnico 16-letnega dijaka Furia Saffija, ki stanuje v ezulskem zavodu Fabio Filzi na Rojcah. Mladenič si je namreč razbil nos, ko se je zaletel v neka vrata v zavodu. V bolnišnici so mu nudili prvo pomoč. Okreval bo v nekaj dneh.

Uršič prestopil k IGNIS

Goriški kolesar Jurij Uršič je podpisal pogodbo z novo hišo Ignis, kjer bo kot diletant nastopal za nove barve. Uršič je začel svojo kolesarsko kariero v Gorici. Pozneje se je prepisal k Rovis-Bartali v Trst, od tam pa v Fusignano k Vitalu. Ker je podjetje Vital šlo v stečaj, je prenehal dirkati zanj in je dobil novo mesto pri Ignisu. Komaj 20-letnemu talentu, ki se je posebno izkazal v dirkah na kronometer (v tej disciplini med diletanti v Italiji skoraj nima tekmeca), želimo pri IGNIS veliko uspehov.

IZPRED OKRAJNEGA SODIŠČA

Zapletene družinske razmere zaradi spornega očetovstva

Mož je zapustil ženo in dom ter živi z drugo ženo v Terniju
Pretep v Ul. Morelli je pripeljal oba na zatožno klop

Med raznimi zadevami, o katerih je moral razpravljati včeraj dopoldne okrajni sodnik v Gorici, je bila tudi tožba proti Antoniu Perisuttiju, ki se je rodil pred 48 leti v Bračanu pri Krminu, sedaj pa živi stalno v Terniju, Ul. D'Annunzio 49, ki so jo vložili sorodniki njegove žene.

Obtožnica navaja proti njemu, da je zapustil svoj dom, imel slabe odnose do svoje družine ter da ni izpolnjeval zakonskih dolžnosti. Drugi del obtožnice pa pravi, da ni dajal ženi preživnine

Na včerajšnji razpravi je bil obtoženec prisoten in je med drugim izjavil, da je pustil ženi, ko je odšel od doma, dovolj sredstev za življenje. Dom pa je zapustil, ker je šel iskat delo in ker je prišlo doma čestokrat do prepirov.

Iz raznih zapiskov in dokumentov, ki so priloženi obtožnici, pa je razvidno, da je zadeva precej zapletena. Sam obtoženec je v policijskem zapisniku izjavil, da je spoznal svojo poznejšo ženo, Saro Fabris, ki se je rodila leta 1913 v Gradežu, spomladi leta 1938, ko sta bila oba v službi pri mestni hranilnici v Gorici. Nato sta se še neporočena preselila na Reko, kjer je Fabrisova avgusta meseca istega leta rodila hčerko Giorgino, pa je Perisutti ni hotel priznati za svojo. Fabrisova ga je prepričala, da se je hčerka rodila po sedmih mesecih in tako sta se poročila decembra leta 1938. Pozneje pa je Perisutti v bolnišnici na Reki zvedel, da je bil porod hčerke Giorgine popolnoma normalen po 9 mesecih in se tako še bolj uveril, da ni njegove krvi, ker je trdil, da on ni imel že pred toliko časa odnosov s svojo bodočo ženo. Vrnili so se v Gorico, toda že čez nekaj mesecev se je Perisutti zopet vrnil na Reko in ni prišel več v Gorico do leta 1944, ko se je vrnil iz Jugoslavije in živel nekaj mesecev s svojo družino, ki je takrat stanovala skupaj s taščo na Raštelu št. 6. Že čez nekaj mesecev pa je odšel v Trst in leta 1953 v Terni, kjer se je stalno naselil in živi z neko žensko, s katero ima tri otroke.

Njegova žena je bila medtem sprejeta v neko goriško bolnišnico, njena hčerka Giorgina pa se je letos februarja poročila v Padovo.

Pri včerajšnji razpravi je sodnik skušal nekoliko razmotati te precej zapletene družinske odnose in je obsodil Perisuttija zaradi zapustitve družine na 60.000 lir denarne kazni, oprostil pa ga je druge obtožbe zaradi pomanjkanja dokazov.

Obtoženca je branil odv. Giannattasio, ki je vložil proti razsodbi priziv.

***

Pri drugi razpravi sta bila na zatožni klopi 39-letni Edoardo Bizai iz Gorice, Ul. Morelli 23, in 31-letni Eugenio Culiatti iz Ulice Tronco 7.

Prvi je bil obtožen, da je dne 15. julija letos ob eni uri po polnoči bil pijan v Ul. Morelli ter da je nabunkal Culiatta, ki se je moral zaradi tega zdraviti osem dni. Drugi pa se je moral zagovarjati samo zaradi pijanosti. Oba je prijavila policija, ki ju je zalotila ob navedeni uri pri pretepu.

Na včerajšnji razpravi je sodnik obsodil Bizaija samo zaradi pijanosti na 30.000 lir globe, oprostil pa ga je zaradi pretepa, ker Culiatti ni vložil tožbe. Culiatti je bil oproščen, ker so priče izjavile, da ni bil pijan.

Drž. tož. odv. Munafo; sodnik dr. Rinaldini; obramba odv. Giannattasio.

Pomoč pokr. uprave univerzitetnim študentom

Na podlagi sklepa pokrajinskega sveta od 29. septembra t.l. je pokrajinska uprava določila posebne podpore akademikom za to šolsko leto.

Prosilci morajo biti vpisani na eno izmed italijanskih univerz ali na kakšni višji šoli in morajo biti v redu pri izvajanju šolskega programa po stanju v februarju 1963. Nadalje morajo biti stalno bivajoči vsaj dve leti na področju goriške pokrajine ter njihove družine ne smejo imeti davčne osnove za družinski davek višje od 400.000 lir h katerim se prišteje po 300.000 lir za vsakega družinskega člana. Seveda so izključeni tisti, ki že prejemajo kakšno podporo ali štipendijo.

Prizadeti morajo vložiti prošnjo na posebnem obrazcu, ki ga dobijo na tajništvu pokrajinske uprave, kjer jim bodo dali tudi vsa podrobnejša pojasnila. Prošnjo je treba vložiti do 12. ure dne 14. decembra t.l.

V Števerjanu preurejajo Formentinijevo «taverno»

Taverna Formentini v Steverjanu je že nekaj časa zaprta, ker jo temeljito preurejujejo. Namesto dosedanjega manjšega prostora bodo zgradili 29 metrov dolgo sobano, ki jo bodo uredili v kmečkem slogu. Ta bo v pritličju, v prvem nadstropju pa nameravajo zgraditi prav tolikšno. Ko bo lokal urejen, in kakor se vse vidi, se bo to zgodilo pred pomladjo, tedaj bo Steverjan veliko pridobil v turističnem smislu. Posebno bo lokal prišel do veljave, ker bo takrat že deloval vodovod, ki bo odpravil higienske neprilike, ki so doslej zavirale takšen napredek turizma v tem lepem kraju.

Kratke iz bolnišnice

Za 40 dni so pridržali na zdravljenju v civilni bolnišnici Clementino Medeot od St. Lovrenca. Ob 9.45 se je ponesrečila pri delu na polju. Zlomila si je levo zapestje.

Ob 10.30 so pridržali na zdravljenju s prognozo okrevanja v 20 dneh 55-letnega Prima Orzana od St. Lovrenca pri Moši. Zlomil si je desno nogo. Nesreča se mu je zgodila že 21. novembra v prometni nezgodi v njegovi vasi. Ker mu bolečine niso pojenjale, je sklepal, da poškodba le ni tako malenkostna, kot je prvotno domneval. Včeraj popoldne je odšel v bolnico, kjer so mu ugotovili zlom.

Bruno Mian, star 56 let, doma in Mariana, se je ob 16. uri zatekel v civilno bolnišnico, kjer mu je dežurni zdravnik ugotovil rano na levem prstancu in njegov zlom. Poškodbo si je povzročil na delu. Zdravil se bo 20 dni.

Ob 16.30 si je pri podjetju OC ILD na Tržaški cesti ranil mezinec desne roke 34-letni Giovanni Alt iz Kaprive. V bolnišnici so ga pridržali na zdravljenju za 15 dni.

Šport-Sport-Sport

Dežela sonca in denarja...

Vedno večji dotok oriundov in tujih nogometašev v Italijo

MANTOVA, 22. — Danes popoldne je prispel v Mantovo 25-letni igralec Botafoga (leva zveza) Josè Amoroso. Nogometaš — oriundo — je znan kot učinkovit napadalec, ki je v šestih letih dosegel 157 golov, od katerih 19 v zadnjih devetih kolih brazilskega prvenstva. V prihodnjih dneh bodo igralca preizkusili, vendar je gotovo, da ga ne bodo mogli uporabiti že v nedeljo proti Milanu. To predvsem, ker ni znano, kako se bo obnesel, pa čeprav nihče ne dvomi v njegove sposobnosti, na blatnih igriščih.

Kaže, da je bila pogodba že podpisana in sicer na podlagi sklepa o posojilu igralca s pravico do prednosti pri nakupu. Za posojilo bo Mantova izplačala Botafogu 18 milijonov lir, za nakup pa bi bilo potrebnih 50.000.000.

* * *

CATANIA, 22. — V krogih vodstva nogometnega kluba Catania so danes potrdili nakup 22-letnega brazilskega nogometaša (desno krilo) Battaglie. Govori se, da sta se italijanski in brazilski klub sporazumela na podlagi 70 miljonov lir. Igralec bo lahko včlanjen kot «oriundo», ker ima sorodnike iz okolice Salerna. Battaglia bi moral priti v teku tedna v Milan, kjer bi ga zdravniško pregledali. V primeru ugodnih zaključkov zdravnikov bi Catania dokončno podpisala pogodbo, Battaglia pa bi bil že v nedeljo na razpolago novemu klubu.

Igralec se je izkazal že v mladih vrstah enajstorice «Corinthians». Kasneje je igral v vrstah kluba «Guarany» in se nato ponovno vrnil, tokrat v prvo moštvo, h Corinthiansu. Battaglia je znan po svoji učinkovitosti, a tudi zaradi razboritosti do nasprotnikov in sodnikov.

OD 30. T. M. DALJE

Šahovski turnir Slovenskega kluba

Prijave sprejemajo vsak med 19. in 21. uro

Ljubitelje šaha obveščamo, bo v petek 30. t. m. začel šah turnir, ki se bo nadaljeval v zaključka ob ponedeljkih, in petkih od 19. do 21. ure. nir bo na sedežu Slovenskega ba, Ul. Geppa 9/I., kjer bo vključno 29. t. m. sprejemali 19. in 21. uro prijave. Vpisn 100 lir. Za prvo, drugo in mesto bodo podelili kolajn ostala tri mesta pa diplome.

NOGOMET

BUENOS AIRES, 22. — Arg na je sinoči premagala v po tekmi za pokal «Carlos Dit čilsko reprezentanco z 1:0 Edini gol je dosegel v 30' dr polčasa argentinski srednji dalec Artime.

BOTAFOGO JE V ŠKRIPCIH

Za Garrincho zbogom nogome

Vzroka: razočaranje ali ljubezen do znane pevk

RIO DE JANEIRO, 22. — Garrincha, znani Garrincha z vk nimi nogami, ki je bil do nedavnega najboljše krilo na sve res zapustil, kot je to včeraj pisal «Le Jornal do Brasil», no na igrišča? Nihče noče verjeti tej vesti, pa čeprav je precej s o tem nogometašu. Od začetka nogometnega prvenstva «carioc Garrincha samo senca samega sebe, pa čeprav je ta senca obilna: po svetovnem prvenst je namreč igralec zredil za pet kil.

Po povratku iz Santiaga vseh strani sveta in predvs Italije prihajale ponudbe igralec, namesto, da bi sprej nujene mu vsote, je raje novo, seveda boljšo, pogod klubom «Botafogo», kjer je

Garrincha je preprost kme posebnih zahtev. Želo je na na svojo majhno vas Pau G v pokrajini Rio de Janeiro družinsko stanje ga je prec menilo, saj mu je žena po sedem otrok. Vse te okoliš nogometaša prisilile, da je nudbe iz tujine odgovarjal za izvoz». Morda je vodstv foga izrabilo te okoliščine lilo bajnemu nogometašu ki so ga razočarali. O tem go govori, pa čeprav iz kro tafoga to zanikajo.

Z razliko od Santosa, ki kot Real Madrid praktično riti pravcato družbo za špor reditve, Botafogo tega ni pa čeprav ima v svojih vrst da večje število boljših no šev kot jih ima klub «kr lèja». V napadalni vrsti sta poleg Garrinche še dva sv prvaka: leva zveza Amarildo na svetovnem prvenstvu v uspešno nadomestil poškod Pelèja in levo krilo Zagalo, zmožnosti so izven diskusije.

Jasno je, da nekaj manj Botafogu. Morda je napaka ganizaciji kluba ali v koord kar se v praksi izkaže kot n ljivost na igriščih. Garrincha rej edini krivec, pa čeprav pripisujejo neuspehe Botafog bi formi tega odličnega igr

Danes je «Diario de noticia javil vest, da je Garrincha ljen v neko znano pevko. niso objavili, vendar gre po terih vesteh za temnopolto te» Elso Soares.

ŽENSKA KOŠARKARSKA LIGA

Dekleta Philca ponovno zmagovita

Benečanke prešibke za tržaške igralke

Zmaga vseh domačih ekip je glavna značilnost četrtega kola ženske prve lige. Tržačanke, ki so prejšnjo nedeljo osvojile turinsko igrišče in dosegle nepričakovan uspeh, so v tem kolu spet pobrale obe točki. Nasprotnice so jim bile mlade igralke iz Benetk, ki so že tolikokrat nastopile predvsem na raznih turnirjih na tržaških igriščih.

Gostujoča ekipa, pa brez svoje najboljše igralke je zdržala ritem domačink le v prvem polčasu, ko je odgovarjala na vsak napad in na vsako realizacijo. V drugem delu tekme pa so moči popustile in domačinke so imele prosto pot do košev. Tarabocchijeva in tovarišice so si tako nabrale veliko prednost, ki je do zaključka narasla do polnih 27 točk. Razen kapetanke so prišle v domači postavi na pozornico Carlonova in Pacorinijeva, ki sta mnogokrat pretresli mrežo nasprotnikovega koša.

Milanska Standa si je v nadaljevanju zmagovite poti privoščila tudi turinski Autonomi. Bolj zanimiva je bila tekma med Fontano in Pejom. V prvem polčasu so igralke iz Vicenze s svojo ozko cono povsem onemogočile prodore domačink in zaključile ta del tekme v svojo korist. Persijeve soigralke pa so v drugem polčasu popustile in bolonjska Fontana je končno našla pot do njihovega koša in priložnost pridno izrabila. Upi pozitivnega zaključka gostov so šli tako tako po vodi, domačinke pa si nabrale nepričakovano bogato žetev.

V ostalih dveh tekmah nista domači ekipi imeli nobenih težav s svojimi nasprotnicami. OMSA je gladko premagala Ultravox s skoro pedesetimi točkami razlike, za trohico resnejši odpor pa so Ondi nudile igralke Europhona.

IZIDI:

Standa —	Autonomi	62:30
Fontana —	Pejo	52:35
Philco —	Benetke	67:40
Omsa —	Ultravox	65:28
Onda —	Europhon	61:41

I. P.

ODTUINTAM

ZA TEKMO Z ITALIJO

Sestavljena reprezentanca angleške Football League

LONDON, 22. — Vodstvo angleške Football Leaugue je danes objavilo seznam igralcev, ki bodo sestavljali reprezentanco za nastop proti moštvu italijanske nacionalne lige. Čeprav imajo Angleži vso pravico uporabiti za sestavo moštva škotske in irske igralce ter nogometaše Walesa, so vzeli raje v poštev izključno Angleže, zaradi česar se lahko govori, da bo proti Italiji nastopila 29. t. m. v Londonu angleška državna reprezentanca.

Angleško moštvo bo treniral Walter Winterbotton, ki je prav včeraj zadnjič odgovarjal za sestavo domače reprezentance. Kot je znano je Anglija premočno premagala Wales s 4:0.

Angleška enajstorica bo nastopila v sledeči postavi (v oklepaju klub kateremu igralec pripada):

Springhett (Sheffield Wednesday), Armfield (Blackvool), Wilson Huddersfield), Moore (West Hem), Labone (Everton), Flowers (Wolverhamvton), Cornnelly (Burnley), Graeaves (Tottenham), Allen Tottenham), Douglas (Blackburn), O' Grady (Muddersfield).

Igre britanskega cesarstva

Včeraj slovesna otvoritev

PERTH, 22. — V prisotnosti 50.000 gledalcev, ki so zasedli vse razpoložljive prostore stadiona «Perry Lakes» je danes edimburški vojvoda princ Filip otvoril VII. igre britanskega cesarstva in Commonwealtha.

1.038 atletov iz 35 držav (manjka samo Indija) je spremenilo najbolj moderno a tudi najbolj samotno mesto na svetu (najbližja Adelaide je oddaljena 3000 km) v mesto «prijateljstva». Današnja svečanost je potekala ob zelo lepem vremenu in že tri ure pred začetkom je bil stadion nabito poln.

Š Z BOR ATLETSKI ODSEK sporoča:

V nedeljo 25. t. m. ob bo na stadionu «Prvi maj delska cesta 7, sestanek ka, na katerega so vabljeni atleti, ki so se in ki se ravajo udejstovati v Ker bo ustanovljen odsek, so vabljena tudi

GAGARIN JURIJ — 11.

CESTA V VESOLJE

Zapiski letalca-kozmonavta ZSSR

Neopazno se je prikradla tiha jesen. Čez letališče so se razpele niti ivja, v šotorih je postalo ponoči hladneje. Prišel je čas zaključnih izpitov. Spet, ne vem, katerič že, izpiti! Tudi to pot sem jih dobro opravil: letalo «Jak-18» «odlično», motor «odlično», pilotiranje «odlično», aerodinamika «odlično» in splošna ocena izpitne komisije, prav tako «odlično».

Po izpitih smo vsi, ki smo letali z «rumeno šestico», pristopili k letalu. Radi bi se ob slovesu še enkrat dotaknili njenih kril, posedeli v kabini in pogledali na naprave. Kdo ve, na kakšnih letalih bomo še letali. Toda tisti stari, zanesljivi «Jak-18» je postal za nas domače letalo.

Nekateri tečajniki iz našega aerokluba so vstopili v civilno letalstvo. Privlačevala so jih daljna popotovanja po domovini in poleti v tujino. Saj se zdaj proge sovjetskega «Aeroflota» raztezajo čez številne dežele sveta. Nekdo se je odpravil v letalstvo v posebne namene, ki je koristilo kmetijstvu, medicini in geologiji. Jaz bi pa rad postal vojni letalec-lovec. Zakaj? Morda zato, ker mi niso dali miru spomini na letalca, ki sem ju imel priložnost videti med vojno v rojstni vasi. Res, že takrat sta zasejala v mojo dušo semena ljubezni do vojnega letalstva.

Dali so mi napotnico za orenburško letalsko šolo. Tja nisem odpotoval sam, ampak s tovariši. Vsi so bili spretni, pogumni fantje, pripravljeni za odločilna dejanja. Vsi smo se do samopozabe zaljubili v letalstvo in letalsko spretnost.

Pospremil nas je Martjanov. Ko smo čakali na odhod vlaka, smo hodili skupaj z njim po peronu in šuštečem gramozu ter govorili o prihodnosti. Dimitrij Pavlovič, človek, ki je bil za večno zaljubljen v letalstvo, nam je napovedoval, da se bo letalstvo s slehernim letom izpopolnjevalo in da bodo letala začela letati čedalje hitreje in više.

«Prihodnost pripada vašemu pokolenju,» nam je rekel ob slovesu in krepko stisnil roke, «vi boste leteli še na takšnih strojih, o katerih mi niti sanjali nismo....»

Žalostno je bilo slovo z ljubljenim Saratovom, z lepotico Volgo, s prejšnjimi sanjami, da bi postal livarski inženir in s takšnim dobrim učiteljem kot je bil Martjanov. Toda, kaj storiti! Vlak me je peljal novemu hrepenenju naproti, k sanji, da bom postal pilot-lovec. Saj so bili tudi Pokriškin, Kožedub in Maresjev lovci. Ihtivo, kot od strani, sem opazoval svoj značaj, navade in svoje znanje: ali bom lahko dosegel vse tisto, kar hočem? In sam sebi sem odgovoril: zmogel bom!

PRISEGA ZVESTOBE DOMOVINI

Stepni Orenburg nas je ljubeznivo sprejel. Mesto je bilo videti takšno kot nam je o njem pripovedoval Martjanov, ki je bil tukaj končal Suvorovsko šolo. Ravne, širobe ulice, nizke hiše in vrtovi z obletelimi listi. Na trgu je bilo obilo kmetijskih pridelkov, konj in kamel. Skratka, mesto je bilo manjše kot Saratov, toda imelo je svoj strogi, uralski kolorit. Poslopje vojaške šole, kamor smo prispeli, je stalo na visokem bregu Urala, se zlivalo s pokrajino in se vrisavalo v brezmejno prostranstvo. Skozi njegova okna se je odpiral prečudovit pogled na zauralske listnate gaje in sinje stepne daljave, ki so bile brez konca in kraja. Od tod je prihajal šum letalskih motorjev. Tam na letališču pa je kipelo življenje, po katerem smo tako hrepeneli.

V glavnem poslopju so po stenah viseli v hrastovih okvirih in gardnih črno-oranžnih trakovih portreti znamenitih letalcev, ki so nekoč končali to šolo: Mihaila Gromova, Andreja Jumaševa, Anatolija Serova.... Več kot sto trideset fotografij herojev Sovjetske zveze, ki so se bili naučili letati na prostranem orenburškem letališču. Mi smo postali nasledniki njihove slave in z zanimanjem smo strmeli v njihove tako različne, a vendar enako pogumne obraze in omenjali, kako je kdo proslavil domovino. Med njimi so bili tudi tisti, ki so opravili daljne polete po deželi in tisti, ki so za posadko znamenitega letalca svojega časa Valerija Pavloviča Čkalova utirali pot čez Severni tečaj v Ameriko. Tukaj je bilo veliko sovjetskih letalskih asov, ki so v zračnih bitkah med veliko domovinsko vojno storili veličastne podvige. Te slike so me spomnile na galerijo junakov iz 1812. leta, ki sem jo pred nekaj leti videl v Zimskem dvorcu. Toda tamkaj so bili samo generali, tukaj pa si videl tudi poročnike.

Morali smo se naučiti letati na reaktivnih letalih, ki so prišla že za stalno v vsakdanje življenje sovjetskega letalstva. Zanimivo je bilo zvedeti, da se je pionir reaktivnega letanja Grigorij Jakovljevič Bahčivandži, sin ključavničarja in tudi sam bivši delavec, ki je postal kasneje letalec, že v začetku 1942. leta prvi dvignil v nebo z reaktivnim letalom, prav tako učil v orenburški letalski šoli. Pod njegovim portretom je visel opis tega podviga, v katerem je pisalo, kako so delavci letalske tovarne, ki so bili zgradili prvo reaktivno letalo, z radostjo sprejeli preizkusnega pilota. Metali so ga v zrak, ga objemali in mu stiskali roke. Vse to je bilo poleg lepaka, na katerem je bilo napisano: «Pozdrav kapitanu Bahčivadžiju, prvemu letalcu, ki je storil polet v novo.» O takšnih poletih, o razdobju reaktivnih letal, je jasnovidno sanjaril K. E. Ciolkovski. To razdobje je že nastopilo, ta nova doba, in mi, bodoči gojenci, bomo morali nadaljevati in razvijati pomembno delo, ki ga je bil že med vojnimi leti začel pogumni sovjetski letalec. Ko smo gledali njegov mladi obraz brez brkov, se je sleherni izmed nas nehote počutil kot «polkovni tovariš» tega velikega pilota.

«Vse so storili že pred nami, fantje,» je obžalujoče dejal nekdo iz naše skupine «tudi vojna je že dobljena in novo obdobje v letalstvu se je tudi že začelo....»

Nicesar nisem odvrnil, toda pri sebi sem si mislil, da je v sovjetski deželi vedno in tudi bo možnost za podvige. Sleherni dan je prinašal kaj novega, pomembnega, razburljivega, takšnega o čemer si moral premišljevati. Tiste dni sem prebral «Pravdi» razgovor z akademikom L. I. Sedovim «O p v svetovno prostranstvo» in si ga izrezal za vsak primer.

V šoli so se začeli sprejemni izpiti. Meni jih ni bilo delati, ker sem imel ze diplomo, da sem končal tehniku liko in tudi aeroklub mi je dal dobro priporočilo. Ves čas bil s fanti in jim pomagal pri fiziki in matematiki. Zahte bile hude in več kot polovico tistih, ki so prispeli, je izpiti odslovila zdravniška komisija, ali pa niso naredili jemnih izpitov iz teoretičnih predmetov. Čeprav so odp iz Orenburga s težkim srcem, so vseeno iz vsega srca stim, ki smo ostali v šoli, uspešno učenje in srečne pole

«Prihodnje leto bomo znova prišli v šolo,» so nam g nekateri izmed njih.

In res, čez leto dni, ko smo mi že začeli letati na je marsikdo izmed teh fantov, ki so pokazali zavidljivo o nost, dosegel svoje in postal gojenec. Upornost, da bi d zastavljeni cilj, je ena izmed odločilnih potez naše m Ljudje, ki strastno želijo, da bi postali letalci, zagotovo di postanejo.

In tako se je začelo moje vojaško življenje. Vse so m rekrute ostrigli na balin in nam dali oblačila: zaščitne srajce, plašče in škornje. Na ramah so se zablestele epo jencev, okrašene s krili. Neprenehoma sem škilil nanje ponosen in vesel. Šola je živela veselo življenje mladih in vih ljudi, ki so stremeli k istemu cilju.

Razdelili so nas po eskadriljah, oddelkih in posadkah sem prišel v eskadriljo, ki ji je poveljeval podpolkovnik run, v oddelek majorja Ovsjanikova in posadko nadporn Kolesnikova. To so bili moji prvi poveljniki. Nismo jih m ljali tako kot smo bili vajeni, to je s priimkom in im temveč z vojaškim činom, in, kadar smo govorili o nji morali prav tako omeniti čin in priimek. Sprva se nam zdelo tuje, toda kmalu smo se privadili takšnemu voj redu. Vse so zdaj določali s pravili: za prestopek si prej zen, za vnemo spodbudo, za pogum nagrado.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6-II, TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica S. Pellico 1-II, Tel. 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — NAROČNINA: mesečna 650 lir — Vnaprej za letna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3-I, telef. 21-928, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14/5-375 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 100, finančno-upravni 150, osmrtnice 120 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.
Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst